

Beredskapen bland lärare inom småbarnspedagogik att bemöta
och identifiera barn från våldsamma hem

Anna Byggmästar

Magisteravhandling i småbarnspedagogik
Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier

Åbo Akademi

Vasa, 2023

Abstrakt

Författare: Byggmästar Anna	Årtal: 2023
Arbetets titel: Beredskapen bland lärare inom småbarnspedagogik att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem	
Opublicerad avhandling för magisterexamen i pedagogik Vasa: Åbo akademi. Fakulteten för pedagogik och välfärdstudier	Sidantal (tot.) 47 (53)
Referat: <p>Syftet med studien är att ta reda på vilken beredskap lärare inom småbarnspedagogik har för att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem. Vilken sorts beredskap det finns hos arbetsgemenskapen och vilken beredskap som borde finnas enligt lärare inom småbarnspedagogik.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Hur uppfattar lärare inom småbarnspedagogik sin beredskap att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?2. Hur uppfattar lärare inom småbarnspedagogik arbetsgemenskapets beredskap att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?3. Vad anser lärare inom småbarnspedagogik behövs för att förbättra beredskapen att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem? <p>I studien deltog sex personer som är utbildade eller som arbetar som lärare inom småbarnspedagogik. Valet av metoder grundar sig på en hermeneutisk ansats, då syftet var att ta reda på beredskapen hos lärare inom småbarnspedagogik. Som datainsamlingsmetod användes semistrukturerade intervjuer och tematisk analys användes som analysmetod.</p> <p>Studiens resultat visar att trygghet inom småbarnspedagogik är ytterst viktigt när det gäller bemötandet av barn från våldsamma hem. Respondenterna är osäkra vilka sorts frågor de kan ställa till barn för att undvika ledande frågor. Personalens känslor kan även påverka bemötandet. Känslor som ilska, ledsamhet och ovisshet uppstår. Vid bemötandet av barn från våldsamma hem är det mycket svårt att lämna jobbet på jobbet. Resultatet visar att det ofta finns färdiga roller hos personalen. Alla som arbetar inom småbarnspedagogiken har</p>	

anmälningskyldighet. Barnkonventionen används som material även böcker som tar upp till diskussioner om svåra ämnen.

Resultaten visar även att kunskaper finns det mycket om och även intresse att få mera kunskaper om ämnet. Det har inhämtats kunskaper från flera olika sätt, som litteratur, erfarenheter, poddar och tv-program. Kunskaper finns även kring vilka tecken barn kan visa när de blir utsatta för våld i hemmet. Det anses även att de kunskaper de besitter nu räcker inte till utan de behöver förnyas och få nya kunskaper. Samarbetet inom arbetsgemenskapen är god, men kan förbättras. Beredskapsplanen används som stöd för att lättare hantera olika oförutsägbara situationer.

Sökord:

Beredskap, småbarnspedagogik, fysiskt våld

Innehåll

Abstrakt.....	2
1. Inledning	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte och forskningsfrågor	7
1.3 Avhandlingens disposition och centrala begrepp	7
2. Tidigare forskning kring barn som utsätts för våld	9
2.1 Vanliga tecken på att barn utsätts för våld	9
2.2 Våldets inverkan på barn	11
2.3 Rollen för läraren inom småbarnspedagogen	13
2.4 Beredskapen inom småbarnspedagogen	15
2.5 Anmälningsskyldighet	18
3. Metod, ansats och material	21
3.1 Syfte och forskningsfrågor	21
3.2 Hermeneutik som forskningsansats	21
3.3 Val av forskningsmetod	22
3.3.1 Genomförandet	23
3.5 Bearbetning och analys av materialet	25
3.6 Tillförlitlighet, trovärdighet och etiska aspekter	27
4. Resultat	29
4.1 Bemötandet	29
4.1.1 Skapa trygghet inom småbarnspedagogen	30
4.1.2 Personalen påverkas känslomässigt	31
4.1.3 Fastslagna roller inom personalen	32
4.1.4 Ställa rätt frågor	33
4.1.5 Användningen av material tillsammans med barnen	34
4.2 Beredskapen att kunna bemöta och identifiera	35
4.2.1 Individuell beredskap	35
4.2.2 Tecken som identifierats	37
4.2.3 Samarbetet inom arbetsgemenskapen	39
4.2.4 Användningen av beredskapsplanen	40
5. Diskussion	41
5.1 Resultatdiskussion	41
5.1.1 Bemötandet till barnen	41
5.1.2 Beredskapen	44
5.2 Metoddiskussion	46
5.3 Fortsatt forskning	47
6. Litteratur:	48

Bilaga: Intervjuguide	52
------------------------------------	----

1. Inledning

I detta kapitel presenteras bakgrunden till min magistersavhandling. Varför jag valde att skriva om beredskapen hos lärare inom småbarnspedagogik att bemöta och identifiera barn från fysiskt våldsamma hem. Även syftet med avhandlingen och forskningsfrågorna kommer presenteras. Sist presenteras avhandlingens innehåll och de centrala begreppen för avhandlingen.

1.1 Bakgrund

Våld i hemmet är ett känsligt ämne som många människor undviker att prata om. Jag anser att detta ämne måste lyftas fram och diskuteras mera kring, speciellt bland personalen inom småbarnspedagogik som möter barn nästan varje dag. Hur påverkas barn av våld och hur kan man märka det och kunna ge hjälp och stöd åt barnet? När misstanke om att ett barn blir utsatt för våld finns, hur kan man gå vidare med den?

Tyvärr är mörkertalet för hur många barn som blir utsatta för våld i hemmet stort. Detta beror på flera olika faktorer såsom på svårigheter att upptäcka våldet då varken barn eller vuxna vågar eller vill prata om det (Markström & Münger, 2020). Våldet är en familjehemlighet som det utsatta barnet inte vågar berätta om. Barnet är rädd för att utstå mera våld om hen berättar för någon utomstående. Våldet som barnet upplever kan även förminska av någon vuxen, till exempel av barnets vårdnadshavare.

Jag har valt detta ämne som fokus i min avhandling eftersom jag är intresserad av sådana ämnen som klassas som tabu. Med denna avhandling vill jag lyfta fram att det finns barn som blir utsatta för våld och detta behöver diskuteras mera för att personalen inom småbarnspedagogik ska kunna ingripa så tidigt som möjligt och hjälpa barnen. Våld i hemmet klassas som ett trauma för barnen och om barns trauman blir tabubelagda och ingen pratar med barnen om dem leder detta till en ensamhet för dem. Barnen skapar sedan en bild av sig själva av att det är de som är problemet och sätter skuld och skam på sig själva. (Eriksson, Oranen, Solberg, & Vatnar, 2007).

Markström och Münger (2020, s. 25) anser att *”Varje barn har rätt att växa upp och utvecklas under trygga förhållanden utan hot, kränkningar och våld.”* I artikel 19 i Barnkonventionen (2023) står det att barn ska skyddas mot alla former av fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld. Även i *Grunderna för planen för småbarnspedagogik* (2022, s.22). står det *”Småbarnspedagogen har som uppdrag att skydda och främja barnens rätt till en god och trygg barndom”*. Småbarnspedagogen ska alltid fungera som en trygg plats för barnen, speciellt viktigt är det när barnets hemförhållande är otryggt. Personalen inom

småbarnspedagogiken kan hjälpa de barn som blir utsatta för våld genom att kontakta polisen eller Socialtjänsten och att finnas där för barnen och ge dem stöd.

Att våld förekommer i familjer kan bero på flera olika faktorer. Psykisk sjukdom med inslag av aggressivitet är en av dem. Andra orsaker kan vara en vårdnadshavare som missbrukar alkohol eller droger. Det finns även situationer där vårdnadshavare anser att våld är nödvändigt i uppfostringsyfte. (Fridh & Norman, 2008). Studier från flera länder visar att mannen som misshandlar sin partner fysiskt, psykiskt eller sexuellt, har en större risk att utsätta barnet för samma form av misshandel (Eriksson, Källström Cater & Näsman, 2015).

1.2 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med min studie är att ta reda på vilken beredskap lärare inom småbarnspedagogiken har för att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem. Vilken sorts beredskap det redan finns och vilken sorts beredskap lärare inom småbarnspedagogik tycker det borde finnas inom småbarnspedagogiken.

Mina forskningsfrågor är:

1. Hur uppfattar lärare inom småbarnspedagogik sin beredskap att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?
2. Hur uppfattar lärare inom småbarnspedagogik arbetsgemenskapets beredskap att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?
3. Vad anser lärare inom småbarnspedagogik behövs för att förbättra beredskapen att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?

1.3 Avhandlingens disposition och centrala begrepp

I det första kapitlet har bakgrunden till avhandlingen och bakgrunden till ämnet presenterats. Syfte och forskningsfrågorna har även presenterats. I kapitel två kommer det framföras hur barn kan visa att de blir utsatta för fysiskt våld. Hur våldet påverkar barnet, både när de ännu är barn och hur våldet från barndomen kan påverka dem i vuxen ålder. Jag kommer även ta upp den roll lärare inom småbarnspedagogik och annan personal inom småbarnspedagogiken bör ha och vilken beredskap de kan ha nytta av. Sist kommer det tas upp hur man kan göra vid en misstanke att ett barn blir utsatt för våld i hemmet. I kapitel tre presenterats den metod som använts för att samla in materialet och hur den processen gick till. Vilken forskningsansats och analysmetod som har använts. Det kommer även presenteras hur tillförlitlighet, trovärdighet och etiska aspekter togs i beaktande. I kapitel fyra presenteras respondenterna och analysen av deras svar

redogörs. Kapitel fem kommer diskussioner kring respondenternas svar med litteraturen som lästs. Diskussion kring metodvalet och förslag till fortsatt forskning kommer även att finnas.

Fysisk barnmisshandel är då en vuxen orsakar skador hos ett barn. (Markström & Münger, 2020). Det kan vara allt från att barnet blir slagen med eller utan redskap, dragen i örat eller håret. Det kan även vara att barnet blir sparkad, skakad, kastad, nypt eller luggad. (Överlien, 2012).

Som tidigare nämnts kommer avhandlingen fokusera på barn som utsatts främst för fysiskt våld. *Fysiskt våld* är då någon blir utsatt för till exempel slag, förgiftning, dragen i håret eller nypningar. (Davies, 2013). De barn som blir utsatta för våld är med om något traumatiskt. Begreppet *trauma* betyder sår eller skada och mentalt trauma förklaras som ett mentalt sår. (Wennerberg, 2010. Cajvert, 2022). Trauma är ofta resultatet av en eller flera stressiga situationer och upplevelser som skapar överväldigande känslor av hjälplöshet och skräck, som blir för svårt att hantera. (Röst Riben & Nordenhed, 2021).

PTSD står för Post-traumatic stress disorder eller på svenska Posttraumatisk stressyndrom. PTSD är då någon upplever eller bevittnar en händelse som innebar död, allvarlig skada eller hot om detta. Antingen mot en själv eller mot någon annan. (Dyregrov, 2010). Barn som har drabbats av PTSD uppvisar minst tre av följande: försök att undvika tankar, känslor eller samtal om de traumatiska barnen har varit med om, undvikande av aktiviteter, platser eller personer som påminner om det som skett och svårigheter att minnas viktiga aspekter av situationen, minskat intresse för viktiga aktiviteter, en känsla av avstånd eller distans till andra. (Wennerberg, 2010).

2. Tidigare forskning kring barn som utsätts för våld

I detta kapitel presenteras olika teorier vad de säger om hur barn visar att de blir utsatta för våld och hur barnen påverkas av våldet. Jag kommer även lyfta fram vilken roll och beredskap lärare och annan personal inom småbarnspedagogik har. Vilken beredskap de kan ha även vad som är bra att kunna veta eller tänka på vid bemötandet av barn och vårdnadshavare. Sist kommer jag ta upp hur man ska gå till väga vid en misstanke att ett barn blir utsatt för våld i hemmet.

2.1 Vanliga tecken på att barn utsätts för våld

De barn som lever i ett hem där våld förekommer berättar sällan vad som händer där hemma. Enligt forskningen blir våldet en familjehemlighet som ingen får prata om och tvingar barnen till tystnad, men barnen kan ändå visa att något inte är bra i hemmet (Fridh & Norman, 2008). I en del fall kan barnen spontant berätta åt någon utomstående att de blir utsatt för våld i hemmet. Då barn berättar om våldet spontant kan vuxna tro att barnet då ljuger då det kommer fram på ett spontant och nonchalant vis. Trots detta bör denna oro tas på allvar (Markström & Münger, 2020).

Barn som blir utsatt för våld i hemmet kan ha svårare att hantera sina känslor vilket kan göra att barnen har svårt att uttrycka sig och blir i stället utåtagerande. (Röst Riben & Nordenhed, 2021). Barnen kan ha lättare att bli aggressiva och hamnar lätt i bråk med de andra barnen på daghemmet. De kan börja slåss och sparkas och blir ofta klassas som besvärlig. (Fridh & Norman, 2008). Barn kan ha svårare att känna empati för andra barn. (Cajvert, 2022). Det fysiska våldet ser olika ut från fall till fall. Samma sorts våld resulterar i olika former av reaktioner och beteenden hos barn. Ett barn som blir utsatt för våld i hemmet kan visa tecken på sårbarhet medan ett annat barn kan visa utåtagerande beteende. (Jackson, 2007). Barn som blir utsatta för våld i barndomen påverkas inte bara under barndomen utan de påverkas av våldet livet ut. Barn som blir utsatta för våld när de är små kan ha större risk att utsätta deras barn eller annan närstående för fysiskt våld. För dem blev våldet det normala när de var små. (Meyer, 2017). Meyer (2017) påpekar även att de barn som blir utsatta för våld i barndomen riskerar att igen bli offer för våld när de är vuxna, till exempel genom att skaffa sig en partner som även utövar våld mot dem. För de som arbetar med barn är detta viktigt att veta att våldet som barnen är med om när de är barn påverkar dem hela livet.

Ibland kan även hämndtankar förekomma hos barn. Framst där den som utövar våldet inte endast utsätter barnet för våld utan även barnets syskon eller andra vårdnadshavare. Barns hämndtankar uppstår för att försöka skydda de i familjen som blir utsatt för våldet. Barnet kan uppfattas som mer aggressiv mot andra barn och vuxna. Barnens hämndtankar och

hämndstagande kan spegla de uttryck som förövaren i hemmet även säger. (Överlien, 2012). Barn som inte bara blir utsatt för våld men även bevittnar våldet kan skapa rollen åt sig själv som beskyddaren. När bråket håller på i hemmet kan barnet ställa sig i mitten för att försöka avsluta bråket. Detta kan barnet även göra på daghemmet när det blir för mycket bråk. Barnet är rädd för att bråket på daghemmet ska bli likadant som där hemma. Barnet försöker alltid återfå lugnet. Då barn försöker undvika att det blir bråk i hemmet skapar det stress hos barnet. (Överlien, 2012).

Barn kan ändra sitt beteende för att visa att de inte mår bra och att någonting inte står rätt till i deras liv. Barn som har varit lugna och försiktiga kan börja bli mer aggressiva och utåtagerande (Eriksson, Källström Cater & Näsman, 2015). Andra barn som har tagit mycket rum tidigare och gillat att stå i centrum kan bli mycket försiktiga. (Markström & Münger, 2020).

Ångest och depression är något barn kan drabbas av när de blir utsatta för våld i hemmet (Jackson, 2007). Barn försöker alltid vara till lags åt de vuxna och de är rädda att säga emot eller att ha allas uppmärksamhet riktad mot dem. För detta skapar stress för barnet. (Fridh & Norman, 2008). Förutom att barn kan visa ångest, depression andra traumasymptom, blir barnen även mera antisociala än förut. (Eriksson, Källström Cater & Näsman, 2015). Barnen blir mera ängsligare och isolerar sig från sina vänner. Vilket kan göra att de förlorar vänner då de har svårt att ha goda vänskapsrelationer. (Jackson, 2007). Det har även visat sig att pojkar reagerar på traumatiska händelser genom att uppvisa mer beteendestörning och utåtagerande beteende. När flickor är med om något traumatiskt, uppvisar de i stället mer ångest, depression och andra emotionella problem. (Dyregrov, 2010).

Barns kognitiva och språkliga utveckling kan påverkas negativt av våldet. (Markström & Münger; 2020). Barnet kan bli mycket trött och utmattad av våldet. Barnet kan ha svårt att sova på grund av ångestkänslorna. Vilket gör att de har svårt att koncentrera sig under den småbarnspedagogiska verksamheten och lämna efter i sin utvecklingsprocess. (Fridh & Norman, 2008). De barn som blir utsatta för våldet kan sova dåligt och detta beror på att barnet kan drömma mardrömmar och det kan bli flera mardrömmarna än förut. (Ekbom & Landberg, 2007). I mardrömmarna behöver inte bara vara våldet utan det kan vara vilken som helst obehaglig och jobbig händelse. När barn sedan vaknar upp från sina mardrömmar kan de skrika och gråta och det kan vara mycket svårt att trösta dem. (Röst Riben & Nordenhed, 2021).

Det som de flesta tänker på när de hör om olika tecken som barn kan visa att de blir utsatta för våld är de fysiska märken som uppstår. Det är allt från blåmärken, klämskador, brännskador och till och med benbrott. Trots att barnens tecken är fysiska och syns är det fortfarande något som vårdnadshavarna kan förminska genom att förklara vad som har hänt och

påpeka att barnet är ett klumpigt barn. Barn ramlar och slår sig ofta men om någon ur personalen inom småbarnspedagogik lägger märke till att det dyker upp blåmärken eller bulor på konstiga ställen är det nödvändigt att börja fundera vad barnet har varit med om och reda ut att det endast är en olycka som har skett. (Fridh & Norman, 2008). Barnen kan ofta klaga på att de har ont i magen eller huvudvärk. Detta kan vara från all stress barnen känner och från att de har svårt att sova på nätterna. Barnen kan även ha dålig matlust och vill inte ens äta sin favorit maträtt. (Fridh & Norman, 2008).

I barns lek kan de även spegla våldet de har varit med om. (Dyregrov, 2010). Det barn hör och ser i hemmet kan komma fram i deras lek. Det kan uttrycka sig i att någon i leken är dum och måste bli slagen för att bli snäll. Uttryck som förövaren i hemmet använder kan även komma fram i leken. (Röst Riben & Nordenhed, 2021).

Barn gömmer sig när de märker att våldet ska börja igen, när de hör att förövaren höjer rösten, svär eller ropar barnets namn med en arg röst. Då försöker barnet gömma sig för att undvika våldet. Detta kan även hända på daghemmet, till exempel om en ur personalen höjer rösten för att säga till ett barn kan det utsatta barnet bli så rädd att den gömmer sig. För med arga röster förknippar barnet våld. (Markström & Münger, 2020).

En del barn som är med om något traumatiskt som våld i hemmet, går bakåt i sin utveckling. Barn som har varit torra och inte behövt använda blöjor på flera månader eller år, kan plötsligt kissa ner sig igen. (Röst Riben & Nordenhed, 2021).

Barnet kan även drabbas av separationsångest. När den vårdnadshavaren som inte är våldsam lämnar barnet på daghemmet kan barnet börja gråta hysteriskt. Barnet är för rädd vad som ska hända den icke-våldsamma vårdnadshavaren när hen är hemma med den våldsamma. Barnet vill vara en beskyddare. (Broberg et al., 2008).

2.2 Våldets inverkan på barn

Emotionella och sociala problem uppstår i högre grad hos de barn som blivit utsatta för våld än hos de barn som inte blivit utsatta för våld i hemmet. (Fridh & Norman, 2008). Dessutom påverkas barns mentala hälsa, sociala kontakter och kognitiva utveckling negativt av våld i hemmet. Barn påverkas således mycket negativt av våldet. (Markström & Münger, 2020).

Då barn drabbas av våld klassar man att barnen är med om något traumatiskt. Traumatiska händelser som barnen är med om innebär att de konfronteras med en plötslig och okontrollerbar händelse. Detta kan barnen inte hantera med sina tillgängliga resurser. Barnen får känslor av rädsla och maktlöshet. (Källström et al., 2015). Att försöka hantera de olika svåra situationerna kallas för ”coping” (Tamm, 2003). Våld som inte är direkt riktat mot barnet men

att barnet blir vittne till våldsamma handlingar påverkar även det barnet mycket negativt. (Röst Riben & Nordenhed, 2021).

Barns utveckling och möjligheter till lärande påverkas allvarligt av våldet. När barn är otrygga klarar de inte av att ta till sig nya kunskaper, för när deras tanke är fokuserad på våldet skapar det en stark ångest vilket gör att de inte lyckas att ta in den nödvändiga informationen. Detta påverkar även barnen i vuxen ålder. (Markström & Münger, 2020).

På grund av våldet kan barns mentala hälsa påverkas mycket negativt. De kan drabbas av PTSD eller mycket starka skuld känslor av händelsen. (Dyregrov, 2010). Barn kan även skapa fobier som har en koppling till våldet. Depression och ångest är mycket vanligt bland barn som blir utsatta för våld i hemmet. Barnen kan få ångest, depression eller PTSD-diagnos först när de är vuxna. (Humphreys & Stanley, 2006). Barn som är med om våld i barndomen lämnar inte våldet bakom sig. Fastän våldet har slutat många år tidigare påverkar det ännu de som blivit drabbade. (Meyer, 2017). Alla barn som blir utsatt för fysiskt våld hanterar våldet på olika sätt, även barn som blir utsatta av samma förövare. Barnen påverkas både när våldet sker och i framtiden när de är vuxna och våldet från barndomen har tagit slut. (Eriksson, Oranen, Solberg, & Vatnar, 2007).

En god anknytning är viktig för varje barn och alla barn behöver få en god anknytning. Det är omöjligt att ett barn som växer upp med våld i hemmet får en god anknytning till den som utövar våldet. Med en dålig anknytning är det större risk att barnet drabbas av emotionella och beteendemässiga problem. De emotionella och beteendemässiga problem barnen drabbas av när de är små kan de även drabbas av när de är vuxna. Med en dålig anknytning som grund påverkas barnets sociala kontakter livet ut. (Eriksson, Källström Cater & Näsman, 2015). En trygg anknytning är ett skydd för barnet. En trygg anknytning hjälper det barnet att möta stressiga situationer, med en otrygg anknytning är det mycket svårt för barnet att kunna hantera stressiga situationer och de är mycket sårbara. Barn som blir utsatta för våld får ett traumatiserande anknytningsmönster. Det kan påverka hur deras anknytning blir med deras egna barn. (Wennerberg, 2010). Den stress barn känner är orsakad av relationer. När relationer inte fungerar i förhållandet mellan barn och vårdnadshavare gör det barnet allvarligt stressad (Gustafsson, 2004).

Barnets tillvaro i hemmet är ofta oförutsägbart. Det kan vara lugnt och fridfullt ena sekunden och i nästa ögonblick är allting fel. Detta skapar stress och överdriven uppmärksamhet. Barnet måste alltid vara på sin vakt och känna av den våldsamma personens humör. Hen vill inte göra personen upprörd. Ett barn har lätt att lägga skulden på sig själv när

våldet sker. Barnet kan tro att vad barnet gjorde, inte gjorde eller om barnet sa något fel är orsaken till att personen är arg på barnet och våldet är bestraffningen. (Fridh & Norman, 2008).

2.3 Rollen för läraren inom småbarnspedagogiken

Grunderna för planen för småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsen, 2022) anger den viktigaste rollen för personalen inom småbarnspedagogik är att skapa en god och förtroendefull relation till barnen. Denna relation är mycket viktig speciellt då barnen blir utsatta för våld i hemmet. Barn som har erfarenheter av våld i hemmet har ansett att personalen inom småbarnspedagogiken har varit viktig och betytt mycket för dem. (Markström & Münger, 2020).

Många som bemöter barn från våldsamma hem kan känna sig osäkra och hjälplösa för hur de ska behandla de barn som blir utsatta för fysiskt våld i hemmet. Personalen inom småbarnspedagogiken skulle ha stor nytta av tydliga instruktioner då det gäller vad de kan säga till barnet och hur de skulle gå till väga vid olika situationer. Dock finns det ingen specifik modell eftersom alla barn har egna personligheter och reagerar olika på våldet. (Fridh & Norman, 2008).

Daghemmet ska alltid vara en trygg plats och fungera som en fristad för barnen. Strukturer och rutiner på daghemmet ska vara förutsägbara för barnen. Barnen ska veta vad som kommer hända på daghemmet och barnen ska inte känna osäkerhet när de befinner sig inom småbarnspedagogiken. När ändringar av dagens schema sker bör barnen få veta om det i förväg. Beroende på vad som ändras behöver barnen tid på sig att förbereda sig. (Röst Riben & Nordenhed, 2021). En god trygghet för barnen är viktigt att upprätthålla inom småbarnspedagogiken (Cajvert, 2022).

Barn som blir utsatta för våld i hemmet befinner sig i underläge. De har otillfredsställda behov av att få stöd och visad omtanke. Utsattheten de känner kan förstärkas på daghemmet. (Röst Riben & Nordenhed, 2021). Där kan de känna sig ensamma med sin hemlighet om våldet. Relationen mellan barnet och de andra barnen och personalen på daghemmet kan påverkas negativt. Barnen behöver en närvarande daghemspersonal både fysiskt och mentalt. (Øvreeide, 2010).

Förtroendefulla relationer mellan personalen och barnen är grunden för fortsatta goda relationer mellan dem. En förtroendefull relation mellan personalen inom småbarnspedagogik och barn gör att personalen inom småbarnspedagogik upptäcker och förstår barnens beteende och beteendeförändringar. (Markström och Münger, 2020). Med en god och förtroendefull relation känner sig barnet tryggt och då har barnet lättare att visa eller berätta om svåra och

jobbiga händelser som barnet har varit med om. För att motverka detta är det viktigt för barnet som blir utsatt för våld i hemmet att pedagogerna ska bry sig om och ta sig tid med barnet, då barnet sällan upplever det i hemmet. (Röst Riben & Nordenhed, 2021).

Fastän barn är unga ska deras röst alltid höras. När barn berättar något som är svårt för läraren inom småbarnspedagogik eller annan personal inom småbarnspedagogiken ska de alltid ta tid att lyssna på barnet. Många barn som kommer från våldsamma hem har de känt att inga vuxna har velat lyssna på dem eller trott på deras berättelser. Då känner de sig mer ensamma med sina problem. (Nilsson Tapper, 2021). Det är viktigt att lyssna och se barnen de vill bli förstådda och tagna på allvar. Att vuxna tar tiden att lyssna på barnen när de berättar något betyder väldigt mycket för dem. Att lyssna, förstå och bekräfta barns berättelser är grundläggande färdigheter för att skapa en god och förtroendefull kontakt med barnet. (Topor & Borg, 2008).

När barn öppnar upp om våldet åt andra känns det också för barnet som att de berättar om en stor familjehemlighet. Denna hemlighet är det bara familjemedlemmarna som vet om och har ofta sagts i familjen att barnet inte får tala om våldet. (Humphreys & Stanley, 2006). Detta vet barnen också om för oftast hotar den våldsamma personen med mera våld om barnet berättar. När barn avslöjar denna hemlighet tar de ett mycket stort steg att få hjälp. (Eriksson, Oranen, Solberg, & Vatnar, 2007). När barn börjar berätta om våldet är det viktigt att de får berätta i deras egen takt. Barnens berättelser får inte stressas fram. Då kan de bli ängsliga och vågar inte berätta mer. (Markström & Münger, 2020). Överlien (2012) påpekar att när ett barn öppnar upp om våldet till personalen inom småbarnspedagogik för barnen tror att det kan hjälpa för att få slut på våldet.

Barn som blivit utsatt för våld i hemmet har varit med om en stark emotionell påfrestning och efter det behöver barn stöd och tröst. Barnen behöver hjälp att få sina reaktioner och upplevelser bekräftade. (Øvreeide, 2010). En del barn som är med om något traumatiskt kan bli utåtagerande och då finns risken att detta barn klassas som bråkigt eller jobbigt. Ingen ska klassa något barn som bråkigt eller jobbigt. Den identiteten lever barnet med länge och följa med dem i andra skolstadier. Ett barn som blir behandlad dåligt i hemmet ska inte behöva bli behandlad dåligt i daghemmet. (Kinge, 2015).

Redan på daghemmet bör barns rättigheter tas upp och diskuteras tillsammans med barnen. Rättigheterna kan bland annat tas upp med Barnkonventionen som grund. I Barnkonventionen tas barnens rättigheter upp bland annat rättigheter som att de ska bli hörda och sedda. Barnen ska dessutom vara delaktiga i de frågor som påverkar barnens liv. (Utbildningsstyrelsen, 2022). Barns känslor är viktiga att de förstår sig på. Barn ska lära sig om

sina känslor och att de får uttrycka sina känslor. Det är bra att påbörja diskutera känslor tillsammans med barnen på daghem. Detta gör att de lättare kan uttrycka sina känslor och förklara hur de känner sig. (Kimber, 2006).

Som tidigare nämnts har personalen inom småbarnspedagogik många olika roller och möjligheter att påverkasituationer där det förekommer våld i hemmet. En av dem är att personalen inom småbarnspedagogik kan erbjuda stöd till barnets familj. Detta betyder dock inte att pedagogerna ska fungera som psykologer. Det de kan bidra med är att uppmuntra familjen söka hjälp genom att ge nummer de kan ringa för att få den hjälp och stöd de behöver. (Barnskyddslagen, 2007/417)

Förutfattade meningar kring olika familjer och vårdnadshavaren ska inte finnas. Människor har ofta olika förutfattade meningar och fördomar hur andra människor är. Förutfattade meningar kring hur vårdnadshavarna är finns också på daghem. Dessa fördomar kan även komma fram vid misstankar om våld i hemmet. Det kan vara förnekelse vid en misstanke eller då ett barn har berättat om våldet. Är personen trevlig och snäll blir det lättare för andra människor att tro att personen alltid är så och har svårt att tro att den personen skulle utföra fysiskt våld på barn. Eller så kan fördomar vara att människan misstänker personer som aldrig skulle vara våldsamma. Våld i hemmet förekommer i alla olika typer av familjer oavsett social klass, etnicitet eller kön. (Markström & Münger, 2020).

2.4 Beredskapen inom småbarnspedagogiken

”Att leva i en våldsamt relation är dubbelt traumatiserande då den våldsutsatta utsätts för våld samtidigt som personen har en relation till våldsutövaren.” (Markström & Münger, 2020). Personalen inom småbarnspedagogik borde ha kunskaper om hur barnen påverkas av ett våldsamt hem. Detta för att kunna skapa sig en beredskap inför att bemöta dessa barn och avgöra vilken hjälp och vilket stöd som ska erbjudas åt barnen. (Markström och Münger, 2020).

Personalen på daghemmet fungerar som ett mycket viktigt stöd för alla barn men speciellt för de barn som blir utsatta för våld i hemmet. Det är nödvändigt att personalen skaffar sig kunskaper om barns hemsituation, som om vårdnadshavarna bor tillsammans och om barnet har syskon. Dessutom bör personalen känna till förändringar i barnens hemsituation. Vid en misstanke om att ett barn blir utsatt för våld i hemmet bör personalen gå försiktigt fram i kontakten med barnet och vårdnadshavarna så det inte skapar fler problem åt barnet. (Dyregrov, 2010).

När ett barn väl berättar om våld i hemmet ska personalen inom småbarnspedagogik eller annan personal alltid ta detta seriöst. Barn kan spontant berätta att de blir slagna i sitt hem.

Då ska personalen inom småbarnspedagogik inte strunta i detta och tänka att barnet skämtar och att det inte ligger någon sanning bakom det barnet har sagt. Det stämmer ofta att ett barn blir slaget så därför behöver personalen inom småbarnspedagogik ta det på allvar för det är ett rop på hjälp från barnet. (Markström & Münger, 2020).

Vid en separation kan det finnas en större risk att någon form av våld uppstår i hemmet. (Humphreys & Stanley, 2006). Antagligen handlar det om våld mellan vårdnadshavarna och våld som är direkt riktat till barnen. Eftersom en skilsmässa är en så stor emotionell påfrestning för de inblandade finns det större risk att fysiskt våld uppstår. Dessutom är en skilsmässa en stor psykisk påfrestning hos barnen utan att våld förekommer. (Markström & Münger, 2020).

Det är nödvändigt att vårdnadshavarna berättar vad som händer i barnens liv så personalen inom småbarnspedagogik vet vad som pågår när barnen börjar visa tecken när något är fel. Sedan kan personalen inom småbarnspedagogik börja hjälpa barnen igenom det svåra. (Utbildningsstyrelsen, 2022).

Det är viktigt att veta hur barns känslor påverkas när de blir utsatta för våld i hemmet. Barn som gång på gång blir utsatta för våld kopplas mentala processer in för att kunna hjälpa barnet leva med våldet. Denna process skyddar dem mot psykisk smärta. Därför kan en del barn stänga sina känslor inom sig. (Dyregrov, 2010).

Det är inte bara barn som påverkas negativt av våldet i hemmet. De som arbetar med traumatiserade barn kan även de visa reaktioner, hjälplöshet, ångest, stark osäkerhet, vrede, sorg och smärta. (Dyregrov, 2010). Känslor som barn visar kan även de som arbetar med barnen visa. Barn som är med om något traumatiskt gör att pedagogerna har svårare att hantera sina känslor. Många kan bli ledsna eller arga. Dock kan inte pedagoger visa hur de känner sig framför barnen. Detta kan göra barnen mera ledsna över situationen och de lägger skulden på sig själva. (Röst Riben & Nordenhed, 2021).

När ett barn berättar om våldet som hen utsätts för får pedagoger inte lova barnet att hålla det hemligt. Pedagoger måste anmäla sin oro. Berättar barnet och sedan vill att pedagogen ska hålla det hemligt men pedagogen ändå berättar det vidare så blir detta ett stort svek. Detta gör att barnet tappar tillit till den pedagogen och bestämmer sig för att inte berätta för fler vuxna. När ett barn berättar om våldet och vill att pedagogen ska hålla det hemligt kan pedagogen i stället berätta vad som kan hända om pedagogen anmäler, de vill säga att våldet slutar. (Överlien, 2012).

Förekommer fysiskt våld i en familj innebär det att det även kan förekomma psykiskt våld. Finns det någon form av våld inom en familj finns det en ökad risk för att andra typer av våld förekommer och att det inte är bara en som är offer för våldet. Blir en av vårdnadshavarna

slagen av den andra vårdnadshavaren finns risken att barnen blir utsatta för våldet. (Eriksson, Källström Cater & Näsman, 2015).

I en del fall där barn blir utsatta för våld får de inte den omvårdnaden de behöver och barnens hälsa missköts. Detta kan märkas på daghem genom att barnen saknar ombyten av kläder eller utkläder som inte lämpar sig för vädret, till exempel en tunn jacka då det är vinter. Kläderna som barnen kan ha på sig är söndriga eller smutsiga eller vid utflykter saknar barnen en matsäck att ha med sig. Detta behöver inte betyda att barnet blir utsatt för våld men det visar att något inte står rätt till i barnets hem och personal på daghem kan ta upp den oron med vårdnadshavarna för att veta vad som pågår i barnets liv. Det är även viktigt att minnas att barn som sköts väl och har rena och hela kläder ändå kan bli utsatta för våld i hemmet. Stereotypier kan göra det svårare att identifiera barn som blir utsatta för våld. (Markström & Münger, 2020).

Samarbetet och en god kontakt mellan vårdnadshavare och personalen inom småbarnspedagogiken spelar en stor och viktig roll. Tillsammans har de målen att främja barns utveckling och att barnen lär sig på ett tryggt sätt. Samarbetet ska byggas på förtroende, god kommunikation och en ömsesidig respekt. (Utbildningsstyrelsen, 2022).

Det kan kännas svårt att ha en god kontakt och ett gott samarbete med de vårdnadshavare där misstanke finns att de utsätter barn för fysiskt våld. Det kan kännas svårt eller omöjligt att kunna erbjuda stöd som behövs till den person som utövar våldet. (Dey & Wasoff, 2017). Empati för den personen behövs också men det är ingen lätt situation. Det som ska kommas ihåg är att de som utövar våld mot barn inte är personer som är helt och hållet onda. Våldet kan bero på flera olika saker som skilsmässa eller hur de har blivit uppfostrade som barn. Det man kan göra är att erbjuda hjälp och informera om vad de kan göra för att få den hjälpen som behövs. (Kinge, 2015).

Det är viktigt att stötta vårdnadshavaren och aldrig lägga skulden på den vårdnadshavare som inte utövar våldet. Hen känner redan skuld för att våldet sker. Ibland kan det hända att vårdnadshavare inte märker att barnet påverkas så mycket som hen gör av våldet. (Jørgensen & Schreiner, 2001). Man bör hjälpa vårdnadshavare att söka hjälp och berätta hur deras liv kan förändras till det bättre genom hjälpen de får som till exempel via Socialtjänsten. (Karlsson, 2012).

Barn behöver en trygg bas för att kunna våga utforska sin omvärld. Med en trygg bas och en god anknytning till någon av vårdnadshavarna vågar barn utforska och är mera intresserade av att utforska sin omgivning. I de fall där barn blir utsatta för våld saknar de den trygga basen och anknytningen till deras vårdnadshavare är inte optimal. Saknar barnen tillit är

de mindre aktiva, slutna och ofta ledsna. Vid lämning av barnet på daghemmet gråter barnet mycket men vid hämtning ignorerar barnet vårdnadshavaren. (Jerlang, 2008).

Barn som blir utsatta för våld utvecklar en känslig relation till vuxna. De är mer känsliga för vuxnas reaktioner. Personal på daghem ska vara medvetna om sina egna reaktioner och veta hur barnet kan uppfatta och påverkas av dem. Barnen påverkas mera av hur personal på daghemmet pratar med dem än barn som inte kommer från våldsamma hem. Höjer personalen inom småbarnspedagogik rösterna blir barnen mer ängsliga eller rädda. (Cajvert, 2022). Hos barn som har blivit utsatta för våld kan händelser eller situationer trigga fram oro eller ångest hos dem (Röst Riben & Nordenhed, 2021).

Inom kommunerna görs en beredskapsplan där det utreds hur störningar eller undantagsförhållanden påverkar undervisningen. I kommunernas beredskapsplan finns åtgärder för att trygga undervisningen och för att kunna återgå till normalförhållanden. (Undervisnings- och kulturministeriet, 2023). Detta gäller då större händelser som coronapandemin eller vid större olyckor. Dock behövs beredskapsplaner där enskilda individer drabbas av någonting för deras undervisning påverkas av det.

2.5 Anmälningsskyldighet

Personalen inom småbarnspedagogiken har anmälningsskyldighet vid misstanke eller vetskapen om att ett barn far illa. (Lagen om småbarnspedagogik 2018/540). Förutom att göra en anmälan när barn blir utsatta för våld i hemmet ska en anmälan göras då ett barns behov av vård och omsorg inte räcker till. Barns utveckling påverkas negativt eller barns beteende påverkar andra negativt. (Barnskyddslagen 2010/88).

Daghemmen ska även samarbeta med personal på barnrådgivningen, barnskyddet, hälsovården och Socialtjänsten. Samarbetet och kontakten mellan daghemmet och de tidigare nämnda aktörerna är viktigt. Vid oro över barns utveckling och välbefinnande ska det vara lätt att ta kontakt och sedan då stöd till barnet planeras och ordnas ska samarbetet fungera bra. (Utbildningsstyrelsen, 2022).

Som ovan nämnts är personalen inom småbarnspedagogik skyldig att anmäla. Det är till Socialtjänsten som anmälan ska rapporteras eller till nödnumret vid akuta fall. Redan vid en misstanke om att ett barn blir utsatt för våld i hemmet ska anmälan göras. För många kan det kännas svårt och de är osäkra. Många kan tänka att det inte stämmer eller att de överanalyserar så de anmäler inte sina misstankar. Dock är det viktigt att vid varje misstanke anmäla för det är

Socialtjänstens skyldighet att utreda anmälningarna. Det är viktigt att anmäla då något faktiskt sker. Hellre att anmäla i onödan eller inte anmäla då det faktiskt sker. (Fridh & Norman, 2008).

Hur ska man göra en orosanmälan? Många som aldrig har gjort en anmälan förut eller som precis har börjat arbeta kan det vara svårt att veta hur man gör en anmälan till Socialtjänsten. Anmälan kan skickas in på mejl, ringas in eller att man går till Socialtjänstens kontor. Anmälan kan även skickas in anonymt om rädslan att den våldsamma vårdnadshavaren blir arg och kommer till daghemmet för att hämnas. (Fridh & Norman, 2008).

En orsak till att någon inte skulle göra en orosanmälan är en negativ bild av Socialtjänsten. Det kan bero på tidigare erfarenheter där Socialtjänsten har misstrott anmälaren eller inte har gjort tillräckligt för barnet. Det är då lättare att förhålla sig negativt lagt till Socialtjänsten då men även med tidigare negativa erfarenheter är det viktigaste att tänka på barnets bästa och göra orosanmälan. (Markström & Münger, 2020). *"Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa"* (Unicef Sverige, 2023, artikel 2).

Det kan finnas de ur personalen inom småbarnspedagogik som inte vågar göra en orosanmälan helt själva, speciellt hos de som aldrig tidigare gjort en orosanmälan. Då kan personalen inom småbarnspedagogik göra en orosanmälan tillsammans med någon annan men det viktigaste är att den som har sett något eller hört något av barnet måste finnas med på orosanmälan. Det måste vara någon som vet exakt vad som har hänt och hört det själv av barnet. Blir det någon annan som anmäler som inte alls har sett något tecken som barnet har visat, kan detta göra att Socialtjänsten kan misstro händelserna. (Markström & Münger, 2020). Redan när en oro om att våld i hemmet förekommer ska en anmälan göras. Några klara bevis behöver inte finnas utan det räcker med en oro. Risken är om man väntar med att göra en anmälan utsätts barnet fortsättningsvis av våldet vilket påverkar barnet mycket negativt. Det är viktigt att anmäla redan vid en oro så våldet tar slut så snabbt som möjligt. (Humphreys & Stanley, 2006).

Barn berättar sällan självmant om våldet utan genom att personalen inom småbarnspedagogik besitter kunskaper om hur barn kan visa att de blir utsatt för våldet kan personalen lättare se vilka barn som har otrygga hemförhållanden och ingripa i situationen. Personalen kan inte förvänta sig att barn som blir utsatta för våld berättar om våldet. Det finns självklart undantag som utgörs av barn som har berättat om våld i hemmet men detta är mera sällan och därför är det nödvändigt att veta hur barn visar att de blir utsatta för våldet. (Eriksson, Oranen, Solberg, & Vatnar, 2007).

Institutet för hälsa och välfärd (2023) beskriver att det är viktigt att pedagogerna inom småbarnspedagogiken ska agera snabbt när de får vetskapen om eller misstänker att ett barn

blir utsatt för våld i hemmet. Pedagogerna inom småbarnspedagogiken ska göra orosanmälan i den kommun barnet bor i eller ringa nödnummer vid brådskande fall. I den anmälan som Socialtjänsten får ska barnets personuppgifter finnas med. Orsaken till att varför anmälan görs ska också finnas med, dessutom bör det framgå om barnets vårdnadshavare är medvetna om att anmälan görs. Pedagogerna inom småbarnspedagogiken kan känna sig osäkra om det de har sett eller hört stämmer. Om osäkerheten finns om en anmälan ska göras eller inte kan pedagogerna ta kontakt med Socialtjänsten och rådfråga och där behöver inte barnets identitet berättas.

”Låt aldrig bli att göra anmälan även om du misstänker att någon annan redan har gjort en anmälan. Låt inte heller bli att göra anmälan även om du vet att familjen redan är klient hos barnskyddet. En ny anmälan eller flera anmälningar bidrar till en bättre helhetsbild av situationen.” (Institutet för hälsa och välfärd, 2023).

Vad händer när anmälan är gjord? Socialtjänsten beslutar i första hand vilka åtgärder och tjänster de kan erbjuda till barnet och vårdnadshavarna. Under utredningen är det mycket viktigt att Socialtjänsten har en förtroendefull relation till barnet. Socialtjänsten tar kontakt med närstående personer till barnet, som vänner, släkt eller pedagoger inom småbarnspedagogiken. Detta görs för att kunna få fram mera information kring fallet, om det är flera som har misstankar men inte vågat anmäla. Om antingen barnet eller vårdnadshavarna motsätter sig anmälan kan utredningen aldrig lämnas ogjord. (Institutet för hälsa och välfärd, 2023).

3. Metod, ansats och material

I detta kapitel presenteras den datainsamlingsmetod som används i studien. I avhandlingen används en hermeneutisk forskningsansats, intervju som datainsamlingsmetod. Sedan presenteras bearbetningen och analysen av data. Avslutningsvis diskuteras hur tillförlitlighet, trovärdighet och etiska aspekter beaktades genom avhandlingsprocessen.

3.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med studien är att ta reda på vilken beredskap lärare inom småbarnspedagogik har för att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem. Vilken sorts beredskap det finns hos lärare inom småbarnspedagogik och vad som borde finnas enligt dem.

1. Hur uppfattar lärare inom småbarnspedagogik sin beredskap att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?
2. Hur uppfattar lärare inom småbarnspedagogik arbetsgemenskapets beredskap att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?
3. Vad anser lärare inom småbarnspedagogik behövs för att förbättra beredskapen att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?

3.2 Hermeneutik som forskningsansats

Jag vill lyfta fram respondenternas egna tolkningar och uppfattningar om deras beredskap att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem. (Andersson, 2014). Hermeneutiken bildar en vetenskaplig grund för den kvalitativa metodens betoning på tolkning och förståelse. Därför anser jag att denna ansats var mest passande för min avhandling. Syftet med avhandlingen är som ovan nämnts att ta reda på vilken beredskap lärare inom småbarnspedagogik har för att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem. (Dalen, 2007). Jag använder mig av den hermeneutiska forskningsansatsen då jag vill beskriva individers livsvärld, som hur respondenterna bemöter eller vilken beredskap de har att bemöta barn från våldsamma hem. (Hartman, 1998). Hermeneutiken strävar efter en förståelse att förstå människors livsvärld och hur människor uppfattar den. (Ödman, 2017). Hermeneutiken handlar om att tolka, förstå och sedan förmedla vidare (Fejes & Thornberg, 2019). Tolkningsen inom hermeneutiken kan aldrig bli en objektiv tolkning. Det jag tolkar i respondenternas svar kan någon annan tolka på ett annat sätt. (Vikström, 2005). Ansatsen har betydelse för vilken datainsamlingsmetod och analysmetod som används i avhandlingen. (Fejes & Thornberg, 2019).

Inom hermeneutiken ska fokuset inte ligga på de enskilda ord eller uttryck som respondenterna säger, utan allt som respondenterna säger om ämnet är viktigt (Andersson,

2014). Jag vill få med respondenternas berättelser så utförligt som möjligt. Därefter går de olika intervjuerna att koppla ihop med hjälp av olika nyckelord som flera av respondenterna har sagt. Enligt hermeneutiken är fenomenet beredskapen bland lärare inom småbarnspedagogik att bemöta barn från våldsamma hem i sig abstrakt, därför behövs en helhetsförståelse av ämnet som intervjuas. Därför bör jag få reda på så mycket som möjligt av respondenterna så jag får fram helhetsförståelsen.

3.3 Val av forskningsmetod

Jag valde att använda mig av kvalitativ forskningsintervju som metod för materialinsamling för jag ville få svar på komplicerade frågor. Syftet med min avhandling är att ta reda på beredskapen hos lärare inom småbarnspedagogik att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem. På grund av mitt ämne är det lättare att hålla en intervju i stället för en kvantitativ enkät. Genom att använda intervjuer får jag längre och mera ingående svar än om jag skulle skicka ut en enkät. Det blir även lättare för respondenterna att kunna få berätta än om de själva skulle skriva ner långa enkätsvar. Det finns även en risk för att detaljer som är viktiga glöms bort om respondenterna fyller i en enkät själva. (Denscombe, 2016). Genom användningen av intervju försöker jag förstå respondenternas erfarenheter och vilka upplevelser de har varit med om. (Hartman,1998). Svaren blir längre och mera detaljrika och inga färdiga alternativ som kan finnas i enkäter påverkar respondenternas åsikter och svar. Genom intervjuerna tar jag reda på och förstår hur respondenterna tänker, tycker och känner. (Hallin & Helin, 2018). I min studie använde jag mig av en semistrukturerad intervju (se bilaga 1). En semistrukturerad intervju innebär att frågorna är förutbestämda men det kan även komma upp följdfrågor under pågående intervju. De följdfrågor som kommer upp under intervjun ska ställas för att man ska få så mycket information som möjligt av respondenterna. På detta sätt kommer man åt all den information som kan dyka upp i svaren på intervjuens färdigt bestämda frågor. (Denscombe, 2016).

Det finns för- och nackdelar med att använda sig av intervju som metod. Jag anser att det finns flera fördelar än nackdelar i mitt fall att använda intervju som insamlingsmetod. Med intervju kan jag vara flexibel så jag kan ställa följdfrågor som uppstår så går det lätt att ställa dem i stunden och på så sätt kommer mera information fram. Jag kan även fånga upp respondenternas känslor som jag kan använda mig av. Dessutom är det lättare att citera vad respondenterna har sagt när jag har spelat in intervjuerna. Det negativa är att en intervju kan ta länge beroende på intervjufrågorna och hur mycket respondenterna vill berätta. Det är även mycket arbete före och efter intervjuer. Frågorna man ställer ska planeras och testas för att vara

optimala och ge svar på exakt det man söker efter. Intervjuerna ska sedan transkriberas och behandlas grundligt efteråt. Det är även viktigt att hela processen sköts korrekt och att inspelningarna efter att avhandlingen är klar behandlas korrekt. (Bell, 2016). Ibland kan även störningar i bakgrunden förekomma vilket gör det svårt att höra vad respondenterna säger. (Denscombe, 2016). I de intervjuerna jag höll uppstod inte störande moment.

Ämnet kring våld i hemmet kan vara emotionellt och bringa fram starka känslor hos respondenterna och deras tidigare erfarenheter kan komma fram i intervjuerna. Då är det viktigt att inte stressa fram intervjun utan att ta det i respondenternas takt. Det är också viktigt att ta hänsyn till respondenternas känslor. Det kan vara någon som har haft en hemsk erfarenhet att bemöta barn från våldsamma hem. Då är det extra viktigt att jag tar det lugnt och om respondenten känner att den vill avbryta intervjun så ska respondenten få göra det. Nyckelorden för en bra intervju är en god relation och tillit mellan intervjuare och respondenter. (Denscombe, 2016).

Jag intervjuade sex olika personer som jobbar som lärare inom småbarnspedagogik. De är antingen utbildade till lärare inom småbarnspedagogik eller utbildad till socionom men jobbar som lärare inom småbarnspedagogik. Intervjuerna varierade mellan 30 minuter lång till en timme och tio minuter lång. Jag har intervjuat på fyra olika daghem i tre olika kommuner. Alla respondenter jag har intervjuat var intresserade av mitt ämne och ville gärna dela med sig om tidigare erfarenheter, tankar och kunskaper.

3.3.1 Genomförandet

Jag hörde av mig till åtta olika kommuner när jag ansökte om forskningstillstånd. När jag hade fått forskningstillstånd från fyra olika kommuner, tog jag kontakt med föreståndarna eller de pedagogiska ledarna i de kommunerna så de kunde skicka en förfrågan åt sina lärare inom småbarnspedagogik för att kunna se intresset att vara med i min undersökning. Det fungerade bra att skicka via e-post då nådde jag ut till flera samtidigt. Dock fanns risken att mejlet jag skickade ut blev en i mängden hos föreståndarna och inte skulle läsas men eftersom jag tog kontakt med flera olika kommuner tog jag den risken. Det är även möjligt att höra av sig flera gånger om inga svar fås. (Hallin & Helin, 2018).

De föreståndare jag hade kontakt med skickade e-postadresserna till mig av de intresserade personerna. Jag tog kontakt med de intresserade via e-post och skickade ut information om min avhandling, forskningsplan och intervjufrågorna. På så sätt fick de möjliga respondenterna veta mera och var beredda på vilka frågor jag skulle ställa. Respondenterna kunde tänka igenom vad de kunde svara och tänka igenom frågorna. Fördelen är att intervjuerna

kan bli kortare då respondenterna vet vilka frågor som ska komma och de vet vad de kan svara på dem (Denscombe, 2016). Vi bestämde även tid och plats när och var intervjun skulle hållas. Fem av respondenterna ville ha intervjun på sin arbetsplats, men en intervju hade jag via Zoom. Det är viktigt när intervjun hålls på daghemmet att den hålls i en lugn och tyst miljö. Risken finns om intervjun blir avbruten av respondentens kollega eller något barn att respondenten glömmer bort vad hen skulle säga och på så sätt mister jag viktig information. (Hallin & Helin, 2018)

Jag tog även bort ledande frågor för att det skulle vara respondenternas egna tankar och inte mina förutfattade meningar som påverkar svaren. (Bell, 2016). Flera frågor som jag hade var mycket lika varandra, så jag skrev ihop dem eller tog bort några frågor så att intervjuerna inte skulle ta lång tid och så att respondenternas svar inte skulle upprepas konstant. Innan jag skulle hålla intervjuerna hade jag en provintervju. Då kunde jag lägga märke till flera frågor som kunde påminna om varandra och kunde ta bort dessa. Frågor som var irrelevanta för min undersökning kunde jag även ta bort. Genom att ha en provintervju kan det även kännas lugnare och tryggare vid den riktiga intervjun. (Hallin & Helin, 2018). Efter min provintervju kunde jag berätta åt respondenterna hur länge intervjun skulle kunna ta. Detta så de kunde planera med sina kollegor när de är på intervju så att kollegorna är beredda på att en ur personalen är borta en stund under dagen. Genom att berätta hur länge intervjun skulle kunna ta visar det även respekt åt respondenterna. (Hallin & Helin, 2018). Tanken med provintervjun var att få en uppfattning om hur länge den skulle kunna pågå. När jag sedan skickade ut information om intervjun till respondenterna skickade jag även ut en uppskattning hur länge intervjun skulle kunna ta. På så sätt var de beredda på hur mycket tid de skulle lägga ner på intervjun.

Innan intervjun började så berättade jag lite om min avhandling och dess syfte. Jag informerade även om vad deras svar kommer användas till och att intervjun kommer att spelas in. Jag informerade även att deras identitet hålls konfidentiellt under hela skrivprocessen och även efteråt att avhandlingen är klar. Flera steg har tagits för att skydda deras anonymitet. (Brinkmann & Kvale, 2018). När jag intervjuade på daghemmet passade vi på att ha intervjun då barnen var ute på gården eller då de vilade. Detta för att varken jag eller någon av respondenterna skulle bli distraherade. Respondenterna hade valmöjligheten att välja vilken tid intervjuerna skedde. De hade även möjlighet att intervjuerna ägde rum efter deras arbetstid om de så önskade. Jag föreslog åt respondenterna att jag antingen kunde komma till deras arbetsplats och hålla intervjun men även att intervjun kunde hållas på distans. Jag höll en intervju via Zoom och genom kameran kunde jag se respondentens ansiktsuttryck och hur hen reagerade vid olika frågor. Med en kamera och internet som fungerar går det bra att göra en

intervju via datorn. Resterande intervjuer skedde på respondenternas arbetsplats och där via fick jag även iaktta respondenternas kroppsspråk utöver de svaren. (Hallin & Helin, 2018).

Under intervjuer kan och bör man även spela in det som sägs med en ljudinspelare för att kunna lyssna igenom materialet flera gånger. Genom att spela in intervjuerna och lyssna igenom dem flera gånger glöms inte viktig information bort. Om jag skulle sitta och anteckna allt vad som sägs under intervjun kunde det bli ett irriterande moment för respondenten. Om jag måste avbryta respondenten hela tiden för att hinna få med all information kan respondenterna uppleva det störande. Genom att jag spelar in intervjuer blir vårt samtal mera avslappnat och naturligt. (Brinkmann & Kvale, 2018). På grund av dessa faktorer blev valet att spela in intervjun en självklarhet för mig. Detta även för att stärka avhandlingens trovärdighet eftersom jag kan dubbelkolla mina resultat med inspelningarna flera gånger. (Denscombe, 2016). Fastän jag spelade in intervjuerna så lyssnade jag aktivt på vad respondenterna har att berätta. Då jag lyssnar aktivt på vad de har att säga kan jag komma på följdfrågor i stunden och får mera information av respondenterna. Under intervjun använde jag mig av ett lugnt tempo i intervjuerna så att respondenterna inte känner sig stressade. Börjar respondenterna känna sig stressade kan det hända att de inte vill svara på frågorna eller svarar mycket lite på intervjufrågorna och det ville jag undvika. (Hallin & Helin, 2018).

Innan intervjun tog slut kollades det om respondenter vill tillägga något. Det kan hända att respondenten har kommit på något eller något som inte har frågats efter. Sen kan respondenten även komma på något som den vill ändra på eller något som respondenten inte vill ska vara med i min avhandling. (Denscombe, 2016).

3.5 Bearbetning och analys av materialet

Jag påbörjade transkriberingsprocessen så fort som möjligt efter intervjuerna, för att intervjuerna skulle vara färskt i minnet. Medan jag lyssnade på intervjuerna skrev jag samtidigt ner allt som sades både mina frågor och respondenternas svar. De gånger respondenterna funderade tog jag direkt bort i min transkribering. Efter att jag hade transkriberat en intervju lyssnade jag igenom materialet ännu en gång och samtidigt läste jag igenom vad jag hade transkriberat. Detta för att försäkra mig om att jag inte hade utelämnat viktiga detaljer. (Braun & Clarke, 2022). Inledningsvis transkriberade jag direkt såsom respondenterna berättade så respondenternas dialekt kom fram. För att dölja varifrån respondenterna är ifrån skrev jag sedan om allt till standardsvenska och alla citat skrevs därmed ut på standardsvenska. (Ahrne & Svensson, 2011). Genom transkribering gör det lättare för mig sen att jämföra respondenternas

svar. Medan jag transkriberar bildar jag mig en uppfattning om innehållet och tolkningar och kopplingar. (Denscombe, 2016).

Jag kunde lägga märke till respondenternas tonfall och pauser som jag sedan utmärker i det transkriberade materialet Självinspelningen är det bara jag som kommer att lyssna igenom när jag ska analysera och transkribera materialet Med det inspelade ljudmaterialet kommer jag inledningsvis transkribera materialet men sedan i analysprocessen även lyssna igenom intervjuerna flera gånger om för att inte missa viktig information eller i misstag ändra på vad respondenterna har sagt (Brinkmann & Kvale, 2018). Jag strök under ord eller uttryck i det transkriberade materialet. De ord och fraser som hör ihop satt jag ihop under en rubrik med tanke till vilket tema det hör till. (Fejes & Thornberg, 2019).

I analyskedet använde jag mig av en tematisk analys. Tematisk analys är en kvalitativ analysmetod som jag använder för att identifiera och beskriva teman från det insamlade materialet (Braun & Clarke, 2022). Jag använder mig av en tematisk analys för att lättare få fram nyckelord eller begrepp som jag anser är intressanta. Det centrala i tolkningsprocessen är att på ett djupare plan fokusera på vad respondenterna har sagt och inte bara det respondenterna direkt säger. I tolkningsprocessen ska respondenternas känslor komma fram för deras känslor kan bidra med mycket information. (Dalen, 2007). Det är viktigt att jag utvecklar respondenternas svar och gör tolkningar för att på ett bra sätt kunna föra fram respondenternas egen förståelse kring detta ämne (Brinkmann & Kvale, 2018). Efter analysen bör bara den relevanta informationen finnas med. Under intervjuerna kan respondenterna börja prata om något annat som inte har med mitt tema att göra (Styhre, 2013). Detta tas inte upp i min avhandling för att det inte kommer bidra någonting till den.

Att analysera är ett systematiskt sätt att gå till väga för att tolka det insamlade materialet (Hjerm & Lindgren, 2010). Det är bra att läsa, tänka och berätta om sin avhandling när man befinner sig i analyskedet. Genom att tänka igenom svaren flera gånger om och sätta ner mycket tid på transkriberingen och även analysera och tolka svaren flera gånger om kan jag få fram mera information från intervjuerna. (Hallin & Helin, 2018). Det är väsentligt för mig att jag transkriberar mitt material så teman hittas som är väsentliga till mitt syfte. I min analys har jag fått fram två huvudteman och nio underteman. (Braun & Clarke, 2022).

Respondenternas känslor kan även komma fram och jag kan använda mig av detta i analyskedet. (Hallin & Helin, 2018). Jag låter respondenterna prata ostört om sina tankar kring temat medan jag aktivt lyssnar antecknar jag nyckelord som jag kan använda mig av vid analysprocessen. (Hallin & Helin, 2018). Genom analysprocessen har jag använt mig av koder, så respondenternas integritet bibehålls. Respondenterna hänvisas till som R1, R2, R3, R4, R5

eller R6. I kapitel fyra där jag beskriver respondenternas svar använder jag mig av just de koderna för de olika citaten och använder mig av det könsneutrala ”hen”. Detta för att inte avslöja könet på respondenterna.

3.6 Tillförlitlighet, trovärdighet och etiska aspekter

När jag har valt ett så pass känsligt ämne är det viktigt att ta i beaktande de etiska aspekterna genom avhandlingsprocessen. Intervjuerna höll jag på respondenternas arbetsplats eller på en annan plats de känner sig trygga vid. Detta för att skapa en trygghetskänsla så de lättare kan berätta om svåra och känsliga ämnen. (Denscombe, 2016).

Respondenterna har sin samtyckesrätt att bli intervjuade. Respondenterna får inte bli tvingade att delta om de inte vill. Dessutom har de sin ångerrätt. Om någon av respondenterna ångrar att de har deltagit i undersökningen ska de kunna få dra sig ur om de vill och inte bli tvingade att fortsätta. (Denscombe, 2016). Dessutom har respondenternas identitet och arbetsplats hållits konfidentiellt under hela min skrivprocess och efter att avhandlingen är färdig och publicerad. (Hartman, 1998).

Jag analyserade respondenternas svar ärligt och jag manipulerade inte respondenternas svar. Dock kan det vara svårt att veta om det som respondenterna säger är sant. Det är svårare att veta och kunna kontrollera när det gäller respondenternas egna erfarenheter, känslor och uppfattningar. (Denscombe, 2016). I sådana fall kan inte jag eller någon annan förutom respondenterna säga vad som är rätt eller fel då det är respondenternas egen uppfattning av deras beredskap att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem.

Det är viktigt att jag i analyskedet inte manipulerade och påverkade respondenternas svar utgående ifrån mina egna tankar och förutfattade meningar. Respondenterna har rätt att få information om min avhandling. De har även rätt att få läsa igenom det jag har skrivit om de vill. Detta om de med säkerhet vill veta att jag inte förvränger deras svar. Om respondenterna har frågor eller funderingar om min avhandling har de rätt att få svar på sina frågor. Jag ska vara lättillgänglig för dem och lyssna på deras åsikter eller om de sedan känner att de vill dra sig ur undersökningen. (Hartman, 1998).

När man skriver en avhandling finns det olika krav som man bör tänka på och ett av dem är informationskrav. Informationskravet betyder att de som deltar i forskningen har rätt att få information om min avhandling. Detta åstadkom jag bland annat genom att skicka ut forskningsplanen åt alla respondenterna. Före intervjuerna berättade jag om syftet med avhandlingen och vilken roll de har i min avhandling. Efter intervjun frågade jag av respondenterna om de hade några frågor de ville ställa. (Dalen, 2007). Ett annat krav är

Samtyckeskravet vilket betyder att det ska vara frivilligt att ställa upp som respondent och ingen kan bli tvingad kan inte bli tvingade att ställa upp. Dessutom har respondenterna rätt att dra sig ur när som helst utan negativa följder. Jag hade en respondent klar men då blev hen sjukskriven så hen bestämde sig för att dra sig ur vilket hen hade rätt till. (Eldén, 2020). Konfidentialitetskravet innebär att identiteterna på respondenterna hålls anonyma, under min skrivprocess men också efter att avhandlingen är inlämnad och godkänd. Jag nämner inte heller i vilken kommun respondenterna arbetar i utan det enda jag har generaliserat är att de är från Svenskfinland. (TENK, 2017). Nyttjandekrav är att det material jag har samlat in endast för användas till det jag har berättat om för respondenterna. Jag får inte använda det till något annat utan att tala om för respondenterna och ansöka om forskningstillstånd igen. (Hallin & Helin, 2018)

Det får inte finnas några som helst konsekvenser för respondenterna för att de deltar i min avhandling. Därför är det ytterst viktigt att jag följer de krav jag ovan beskrivit om. Respondenternas rätt till sin åsikt, deras anonymitet och liknande ska inte påverkas negativt eftersom de deltagit i min avhandling. (Kvale & Brinkmann, 2009). Det är också viktigt att respondenterna känner ett förtroende för mig. Att respondenterna känner ett förtroende för att jag inte ändrar deras svar utan håller mig till sanningen. (TENK, 2019).

Det är viktigt att jag håller mig objektiv i mitt arbete och att inga förutfattade meningar får finnas. I en trovärdig avhandling förutsätts det att skribenten är tillräckligt självkritisk. Detta för att ha ett öppet förhållningsätt där inga förhastade slutsatser finns som styr analyskedet. (Klingberg & Hallberg, 2021).

4.Resultat

I detta kapitel presenterar jag min analys från intervjuerna. Jag delar in respondenternas svar inom de olika teman. Respondenterna har varierande arbetslängd inom småbarnspedagogiken, allt från ett år till nästan 30 år. För tillfället arbetar fyra av respondenterna i en grupp med tre till femåringar. Två av respondenterna arbetar i en barngrupp där åldern är två till tre år. Nedanför beskriver jag vilka mina huvudteman och underteman är i en tabell.

Tabell 1. Samanställning av huvudteman och underteman till mina forskningsfrågor

Huvudteman	Underteman
1. Bemötandet	1.1 Skapa trygghet inom småbarnspedagogiken 1.2 Personalen påverkas känslomässigt 1.3 Fastslagna roller inom personalen 1.4 Ställa rätt frågor 1.5 Användningen av material tillsammans med barnen
2. Beredskap	2.1 Respondenternas förkunskaper 2.2 Tecken som identifieras 2.3 Samarbetet inom arbetsgemenskapen 2.4 Användningen av beredskapsplanen

4.1 Bemötandet

I denna del presenterar jag respondenternas svar och presenterar i underkategorier som hör ihop med temat bemötandet. Huvudtemat är bemötandet och underteman är skapa trygghet inom småbarnspedagogiken, personalens känslor som påverkar fastslagna roller inom personalen, ställa rätt frågor och användningen av material tillsammans med barnen.

4.1.1 Skapa trygghet inom småbarnspedagogiken

Respondenterna är överens om att det viktigaste inom småbarnspedagogiken är trygghet. Småbarnspedagogiken ska alltid vara en trygg plats för barnen. Tryggheten inom småbarnspedagogiken är speciellt viktig ifall barnets hem inte är en trygg plats. Inom småbarnspedagogiken ska rutinerna vara konsekventa, då vet barnen vad som kommer hända. Vilket gör att barnen inte är lika oroliga som när de inte alls vet vad som kommer att hända under dagen. Personalen ska även fungera som en trygg famn för barnen. Barnen ska kunna känna att inget illa kan ske inom småbarnspedagogiken. En lugn och trygg miljö behöver barnen. Det är också viktigt att alla pedagoger inom småbarnspedagogiken är lugna och sansade för att barnen inte ska bli rädda eller oroliga. Känner barnen att småbarnspedagogiken är en trygg plats kan de även lättare dela med sig av vad som händer i hemmet. *"Barn ska alltid känna sig trygga. Finns inte tryggheten i hemmet måste den finnas på daghemmen"* (R6). *"Mår barnen bra så mår jag bra"* (R1).

Barnen är mera känsliga och rädda när hemmet är en otrygg plats. Då är trygghet på daghemmet speciellt viktigt. Det är också viktigt att barnen ska få visa att de är ledsna. Barnen ska få visa sina känslor så de ska få gråta om de vill. Respondenterna säger att de har en stor och viktig roll att skapa en trygg atmosfär för barnen på daghemmet. Dessutom anser respondenterna att alltid försöka göra sitt bästa är huvudsaken. Det är bättre att försöka göra något än ingenting alls. *"Så länge vi gör vårt bästa. Det är det enda vi kan göra."* (R5) och *"Barn har rätt till en trygg barndom."* (R2)

Alla respondenter känner sig redo med hjälp av sina kollegor att bemöta barn som kommer från våldsamma hem. En respondent säger *"Med sunt bondförnuft kommer man långt"* (R1) Med kunskaper som grund när man bemöter barnen och att finnas där som en trygg famn är viktigt.

Barn ljuger inte, det finns alltid någon sanning i det de säger. En av respondenterna berättar om en händelse där ett barn berättade att en av vårdnadshavarna hade kört över barnet med sin bil. Vilket inte stämde för detta barn hade inga som helst fysiska spår att ha blivit överkörd med bil. Dock blev respondenten fundersam och funderade varför barnet sa så. Respondenten fick en oros känsla och började lägga märke till andra tecken som barnet visade som antydde till att något inte stod rätt till hemma. Vilket så var fallet. Det är viktigt att alltid vara observant. Genom att aktivt lyssna och se alla barn gör att de känner sig sedda och kan lättare dela med sig av svåra saker.

Kontakten mellan småbarnspedagogiken och vårdnadshavarna är viktigt redan från första början anser alla respondenter. Det är viktigt att vårdnadshavarna berättar vad som händer

och förändringar sker i barnens liv. En nära kontakt med vårdnadshavarna är viktigt så de känner att tröskeln är låg att ta upp svåra diskussioner med personalen inom småbarnspedagogiken. Har vårdnadshavarna frågor eller funderingar ska de kunna känna att de kan ställa de frågorna till personalen, utan att vara oroliga för vilket bemötandet av personalen, anser en av respondenterna. *”Att prata eller bara säg hej till vårdnadshavarna varje gång man möts gör säkert att de lättare vågar diskutera svåra ämnen senare”* (R4).

Risken att ha förutfattade meningar om vårdnadshavare kan finnas inom personalen inom småbarnspedagogiken. En av respondenterna berättar att det kan finnas förutfattade meningar till vilka av vårdnadshavarna som kan vara en våldsam person. Förutfattade meningar kan grunda sig på personens bakgrund, kultur, kläder eller livssituation. *”Det är hemskt hur man kan tänka så.”* (R5) Berättar en av respondenterna som hänvisar till hur förutfattade meningar kring andra människor kan påverka hur hen ser på vårdnadshavarna. Respondenten säger att hen själv har tänkt att någon inte sett ut som en våldsam person eller någon som ser ut som en våldsam person. Respondenten säger att hen har märkt hur hens bemötande skiljer sig till de olika personerna. Detta säger respondenten att hen och andra personer behöver sluta med att ha förutfattade meningar om människor och kunna ha ett öppet sinne. Vem som helst kan vara våldsam. Oavsett kulturen, utseendet eller livssituationen ser ut beror våldet inte på det. Våldet står den enskilda individen för.

4.1.2 Personalen påverkas känslomässigt

Alla respondenterna anser att man inte kan lägga sina känslor åt sidan när man får veta eller misstänker att ett barn blir utsatt för våld i hemmet. Alla berörs på ett eller annat sätt *”Ingen är gjord av sten”* (R2) säger en av respondenterna. Bandet mellan de som arbetar inom småbarnspedagogiken och barnen kan vara mycket starka. Flera av respondenterna berättar att de har tänkt till en början *”Vad ska jag göra nu?”* när de fått vetskapen eller misstänker att ett barn blir utsatt för våld i hemmet. Respondenterna har alla beskrivit att de får en känsla av ovisshet till en början men när den största chocken har lagt sig så vet respondenterna hur de ska gå till väga. Ibland kan även funderingar uppstå kring om det respondenterna gör är rätt eller fel. *”Då jag fick höra misstanken som en kollega hade blev jag rädd. Jag blev rädd att göra fel och att jag skulle göra situationen värre för barnet.”* (R2) *”Jag kände mig mycket osäker och visste inte vad jag skulle göra.”* (R5).

Alla respondenter är överens om att det är en hemska känsla de känner då de vet att ett barn blir utsatt för våld i hemmet. Dessutom kommer en stark känsla av ilska och upprördhet fram hos respondenterna. De känner ilska till den som utövar våld mot barnet och de känner

även att de har en beskyddande roll till barnet. Ledsamhet är även en känsla som uppstår hos respondenterna. En av respondenterna påpekade att det är viktigt att det utsatta barnet inte får se någon ur personalen gråta eller vara arga. Barnet kan då lägga skulden på sig själv och tro att det var eget fel att den vuxne började gråta eller vara arg. Många av respondenterna säger att de känner sig nervösa och osäkra när de ska bemöta barn från våldsamma hem, för de är rädda att de ska göra fel eller att inte göra tillräckligt.

”I en sådan här situation är det omöjligt att lämna jobbet på jobbet” (R4)

”Du tänker på det hela tiden. Vare sig du är på jobbet eller hemma” (R3)

Som citaten ovanför berättar så är det mycket svårt för respondenterna att inte påverkas av barn som blir utsatta för våld i hemmet. De tänker på hur barnet har det hemma och hur barnet mår. En av respondenterna berättade när hen gjorde en anmälan så började hen få beröm för att hen hade gått ner i vikt. Detta berodde på all oro och ångest hen kände kring hur barnet hade det hemma och hur barnet mådde, så matlusten försvann hos respondenten.

Respondenterna har påpekat hur viktigt det är att alla inom personalen ska ha tillgång att gå till en arbetsplatspsykolog. Det är viktigt att kunna prata med sina kollegor men ibland blir det för mycket då ska det finnas en möjlighet att träffa och prata med en professionell, anser respondenterna. Risken finns att man kan börja skuldbelägga sig själv om man anser att man inte har gjort tillräckligt för att hjälpa barnet.

4.1.3 Fastslagna roller inom personalen

Alla respondenter anser att uppgiften att göra en orosanmälan bör höra till den eller de som sett eller hört om våldet. Dock hos en av respondenterna faller anmälningskyldigheterna på respondenten. Respondenten vet inte varför hens kollegor inte vill eller vågar anmäla men hen tror att de kan vara konflikträdda. Vid tidigare fall där den våldsamma vårdnadshavaren kommit med barnet på morgonen så har respondenten märkt att de andra i personalen är lite rädda att ta emot det barnet och undviker när vårdnadshavarna kommer för att hämta eller föra barnet till daghemmet. Det kan vara så att respondenten inte har sett men de andra ur arbetsgemenskapen, men ändå blir det att läraren inom småbarnspedagogik ska göra en orosanmälan. Det är oklart varför rollen faller på respondenten eftersom alla på daghemmet har anmälningskyldighet. *”Jag vet inte varför de inte vill anmäla. Kanske de är rädda för möjliga konsekvenser. Vi jobbar ju på en liten ort där alla känner alla. Kanske det påverkar?”* (R3).

Respondenterna anser att de kan diskutera tillsammans med kollegorna innan de gör en anmälan för att få veta om de andra har sett eller hört någonting. Detta gör respondenterna för att kunna få fram mera bevis till anmälan för att kunna styrka sina misstankar. Dessutom kan de lägga

flera namn under anmälan som stöd om någon känner sig osäker eller ängslig över att ha sitt namn på anmälan. En av respondenternas föreståndare var delaktig i anmälningsprocessen och föreståndaren lade även sitt namn med i anmälan. Detta gjorde föreståndare som stöd till respondenten som anmälde, så att hen inte behövde vara enda på anmälingen.

”Den som gör en anmälan för första gången så känner säkert stor stress så jag vill också vara med på anmälan.” (R6)

Det är också bra att berätta åt sin föreståndare när en anmälan ska göras anser flera av respondenterna. Detta så föreståndaren är medveten vad som sker. Föreståndaren kan redan vid misstanke vara delaktig, så när en anmälan sker så kommer den inte som en chock eller överraskning för föreståndaren.

Förutom att anmäla har respondenterna och deras kollegor planerat ut vilken roll som hör till vem inför framtida situationer. Då barn är otrygga så behöver de en trygg person i sin närhet. När det utsatta barnet ska på vilan så kommer den vuxne med som barnet är mest trygg med. Har barnet med sig trygghet på vilan så blir barnet lugnare och kan lättare slappna av. Över lag under den småbarnspedagogiska verksamheten ska den vuxna som barnet har starkast anknytning till och känner sig mest trygg med. Denna person ska fungera som extra stöd och trygghet till barnet. Detta kan tyvärr inte fungera varje dag men så ofta som möjligt för att barnet ska få känna sig trygg, anser respondenterna.

4.1.4 Ställa rätt frågor

Enligt respondenterna är det viktigt att inte ställa riktade frågor till barnen hur mycket man skulle vilja veta mera vad som händer i barnens hem. Man kan inte tvinga fram svar hos barnen för då kan det lätt hända att man lägger orden i mun på barnen eller att de blir rädda att dela med sig så de slutar berätta. Därför är det viktigt att ställa öppna frågor eller fråga av barnen hur det känns för dem när de berättar något de har varit med om.

Ett av utvecklingsbehoven hos några av respondenterna hur man i praktiken ska undvika att ställa ledande frågor till barnen. Eller om ett barn berättar att barnets vårdnadshavare slår barnet och sedan frågar *”får man göra så?”*. Respondenterna uttrycker rädsla över att säga fel och göra situationen värre. Respondenterna skulle vilja få mera kunskaper om vad de får och inte får säga till barnen när barnen berättar eller ställer frågor. Det skulle vara bra att få exempel på öppna frågor de kan ställa till barnen. Det skulle även vara viktigt att veta hur mycket barnen får berätta, eller finns det en gräns. En respondent undrar om polis eller Socialtjänsten måste vara närvarande då barnen berättar. *”Finns det en gräns på hur mycket barnen får berätta åt oss utan att socialen är där. Jag skulle vilja veta hur noggrann de är vad barnen får säga och*

om det finns saker som barnen inte får säga om inte socialen är med. Kan socialen vara skeptiska mot oss att vi har lagt orden i mun på barnen och vridit på sanningen” (R4).

4.1.5 Användningen av material tillsammans med barnen

Respondenterna hade många tankar kring hur barnkonventionen och vad som är rätt och fel kan tas upp när bråk mellan barn sker. Respondenterna diskuterar med barnen varför man inte får vara elak och även diskuteras kring barns känslor, som hur ett barn känner sig då ett annat barn tar leksaken från barnet. En av respondenterna brukar vid bråk påpeka att barn inte får bråka eller slåss med varandra och sedan berättar att barnen inte ser vuxna slåss. Då får respondenten in att vuxna inte heller får slåss och på så sätt lär barnen att det är fel. Gör en vuxen fel ska den be om ursäkt. Det är inte bara barn som ska be om ursäkt, även vuxna. När barn börjar bråka med varandra har flera av respondenterna tagit upp samtidigt att det är fel att vara elak. Barn får inte vara elak och inte vuxna heller. Lär sig barnen att vuxna inte får vara elaka genom att säga fula saker eller utföra våld mot barnet, då vet de att det är fel.

I en del barnböcker kan det handla om svåra saker till exempel döden. Böcker har respondenter använt sig av för att kunna diskutera svåra saker på barnens nivå. Efteråt har respondenten ställt neutrala frågor åt barnen kring boken, som ”Hur kändes detta för personen i boken”. Även material från internet har använts. Det är viktigt att kunna svara på barnens frågor och funderingar. Speciellt nu med kriget mellan Ukraina och Ryssland så är det många barn som ser på tv eller hör vuxna som pratar om det. Det kommer då många funderingar av barnen och då är det bra att vara förberedd genom fakta anser respondenterna. En av respondenterna berättar att hen alltid låter barnen ställa följdfrågor när det har diskuterats kring ett tungt ämne. *”Barnen ska alltid få ställa frågor när de vill. Jag vill kunna ge ett så bra svar som möjligt. Dock fungerar det inte alla gånger”.* (R1)

Barnkonventionen tar alla av respondenterna upp på ett eller annat sätt. En del av respondenterna tar upp barnkonventionen flera gånger om medan andra av respondenterna tar upp barnkonventionen då barnkonventionens dag infaller. När de väl diskuterar barnkonventionen med barnen så berättar de om barnens rättigheter och att inga barn får diskrimineras. En av respondenten säger att det känns svårt att kunna diskutera barnkonventionen med de allra yngsta barnen och de har hen känt har varit svårare att göra än med de äldre barnen.

4.2 Beredskapen att kunna bemöta och identifiera

Jag presenterar vilken beredskap respondenterna har för att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem. Huvudtemat är beredskap och underteman är respondenternas förkunskaper, tecken som identifieras, samarbete inom arbetsgemenskapen och användningen av beredskapsplanen.

4.2.1 Individuell beredskap

Alla respondenterna har kunskaper om att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem. För flera av dem känns det skrämmande och att de aldrig blir fullärda men de är ändå beredda att göra sitt bästa. Magkänslan ska man alltid lyssna på anser flera av respondenterna och ta tag i oron på allvar. Respondenter anser om någon känner en oro att barnet blir utsatt för våld i hemmet så bör det diskuteras med sina kollegor. Då kan de se om andra ur kollegiet har märkt liknande.

Alla respondenterna har fått sina kunskaper om hur man bemöter och identifierar barn från våldsamma hem genom kurser. Kurserna eller fortbildningarna har de gått på antingen via arbetet eller från tiden de studerat. Alla respondenterna anser att kunskaper om ämnet barn som blir utsatt för våld i hemmet bör repeteras ofta. Det räcker inte med de kunskaper de lärt sig från sin utbildning eller en kurs de har gått flera år tidigare. En del av respondenterna har även gått på olika kurser som Socialtjänsten har ordnat. Där har de fått lära sig hur en anmälan går till och hur processen efter anmälan går till.

Det alla respondenterna har konstaterat är att det vore bra att uppdatera sina kunskaper kring detta ämne. Det borde finnas kurser som de kan delta i årligen, har flera respondenter konstaterat. Vid ett av kurstillfällena som en av respondenterna deltagit på, fick kursdeltagarna sitta i smågrupper och diskutera sina tankar kring ämnet barn från våldsamma hem. *”Det var intressant att få höra andras tankar och känslor”* (R5).

Förutom kurser har respondenterna även fått sina kunskaper från böcker eller annan sorts litteratur. Det är flera av respondenterna som läser mycket litteratur för att få mera kunskaper och ha de kunskaperna färskt i minnet. *”Jag tackar aldrig nej till kunskap.”* (R4) En av respondenterna berättade att hen har svårt att läsa litteraturer om detta ämne eftersom hen har svårt mer att läsa akademiska texter. Respondenten har svårt med de ord och uttryck som används i de akademiska texterna. Det respondenten i stället gör för att skaffa sig kunskaper är att se på tv-program, dokumentärer eller lyssna på podcast som är baserade på verkliga händelser. Där även verkliga människor kan dela med sig av sina erfarenheter. Antagligen de drabbade eller familj eller vänner som berättar sin historia. Ibland har de även med

professionella som Socialtjänsten eller psykologer. Flera av respondenterna anser att det skulle vara mycket intressant att få ta del av riktiga berättelser av nu vuxna från när de var barn och blev utsatt för fysiskt våld. Då skulle de kunna berätta hur de hade önskat att personal på daghem eller skola skulle ha gjort annorlunda och hur de skulle ha velat bli bemöt av personalen.

Respondenterna är överens om att de lär sig mycket genom erfarenheter att bemöta barn från våldsamma hem. Genom erfarenhet lär de sig vad som har fungerat bra och hur de ska bemöta barnen. Respondenterna säger att misstag händer och de har lärt sig från de misstag de har gjort. Samtidigt påpekar respondenterna att det även beror på från barn till barn vad som kan fungera eller inte fungera med bemötandet.

Respondenterna var alla enade om att de individer som behöver besitta kunskaper om att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem är alla som kommer i kontakt med barn. Då gäller det personalen inom daghem och skola. Dessutom de som leder fritidsaktiviteter för barn kan ha kunskaper om barn från våldsamma hem. Det kan finnas de barn som säger eller visar till vaktmästaren eller kökspersonalen på daghemmet tecken på att de blir utsatta för våld i hemmet. Då behöver vaktmästaren kunna ana eller veta att något inte står rätt till för att sedan kunna meddela till pedagogerna.

Alla respondenterna håller överens om att ingen kan bli fullärd inom detta ämne. Det behövs alltid mera kunskaper och kunskaperna behöver uppträskas med jämna mellanrum. Tyvärr är många kurser där temat är barn från våldsamma hem inte tillgängliga för flera av respondenterna. Detta beror på att flera kurser har bara en viss mängd med deltagare eller så är kurserna inte tillgängliga i de kommunerna respondenterna arbetar i. En av respondenterna berättar att hen skulle vara mycket intresserad av att gå kurser om lekterapi.

Liksom sitt eget kunnande anser respondenterna att det behövs mera kunskaper och förnyade kunskaper inom personalen. Alla respondenter och deras kollegor har deltagit någon gång i kurser som berör barn från våldsamma hem och har kunnande i hur de ska bemöta och identifiera, men de kunskaperna borde uppdateras varje höst och att det är inte bara en ur arbetsgemenskapen som ska gå på kurserna utan alla som arbetar inom småbarnspedagogiken ska delta, anser respondenterna.

Flera av respondenterna anser att de skulle vilja få mera kunskaper om är hur de bemöter barn som kommer från ett krigsdrabbat land. Just nu med det pågående kriget i Ukraina så är det flera daghem som får barn som kommer från Ukraina och blivit påverkade av kriget. Det skulle vara nödvändigt och bra att få kunskaper hur man bemöter de barn och hur man undviker att trigga fram dåliga minnen hos barnen, säger en av respondenterna. *”Det sista jag vill är att*

trigga fram något hos barnen. Jag vill också veta på vilka sätt barnen påverkas av kriget efter de har kommit till Finland.” (R3)

För flera av respondenterna känns det svårt att göra en orosanmälan. Att göra en anmälan är inget som någon vill göra håller respondenterna överens om. Ovissheten kring vad barnet får för hjälp efter anmälan funderar flera på, men alla respondenter litar på att Socialtjänsten gör det bästa för barnet. En av respondenterna berättade att hen hade tänkt om hen överanalyserade men litade mest på sin magkänsla som gjorde att hen anmälde situationen. Två av respondenterna säger om att anmäla: *”Vi har ju anmälningsskyldighet” (R2) ”Att anmäla är det ändå rätta. Man kan inte bara stå och se på då ett barn far illa”.* (R6)

Flera av respondenterna känner svårigheter att göra anmälan, detta beror inte på att de är rädda för vad vårdnadshavarna ska säga eller göra. En orosanmälan tar mycket på psyket. En respondent säger att det är viktigare att barnen har det bra än att vårdnadshavarna blir sura eller irriterade för att respondenten gör en orosanmälan.

4.2.2 Tecken som identifierats

Alla respondenter känner igen olika tecken som barn kan visa då de blir utsatta för våld i hemmet. Alla nämnde också att barn kan ändra sina personligheter, genom att bli mera ängsliga eller utåtagerande. Dock poängterades det att de barn som är eller blir utåtagerande behöver inte komma från våldsamma hem utan det kan även bero på en annan händelse i barns liv. Dock finns det de barn som inte alls visar några som helst tecken och då blir det svårt att veta att de blir utsatt för våld i hemmet. En av respondenterna tycker att det känns som en extrem stor press för då kan det hända att hen helt missar de barnen och våldet bara fortsätter. Det skulle respondenten vilja vet hur man kan ändå försöka lägga märke till de osynliga tecknen och det tysta skriket på hjälp och kunna ge stöd åt de barnen.

Två av respondenterna nämnde om att det trauma barnen har upplevt kan komma fram i deras lek. Det kan komma fram ord som den våldsamma vårdnadshavaren säger eller så kan barnet ge bestraffningar i leken. Våldet kan även komma upp i barnens teckningar. Barnen kan rita situationer där våld förekommer. En av respondenterna hade lärt sig från sin utbildning att när barnen mår dåligt, målar de i svart eller andra mörka färger. De kan även lämna bort den våldsamma vårdnadshavaren från sina teckningar.

Det påpekades även av flera respondenter att barnen även kan gå tillbaka i sin utveckling genom att åter kissa eller bajsar ner sig igen från att ha varit torra länge. Barn har även ryggat undan eller försvarat sig med händerna för huvudet när de har blivit tillsagda då de hade gjort något som de inte fick göra, berättade en respondent. Ett annat barn hade i misstag spillt mjölk

och en annan respondent hade kommit bakom barnet för att torka upp. Då blev barnet så rädd att hen la händerna för huvudet som skydd. I ett annat fall hade ett barn gjort något som hen inte fick och den respondenten som var med hade sagt ifrån med en mörkare röst, vilket hade gjort barnet tydligt rädd för respondenten. *”Då barnet skyddade sig från mig blev jag besviken på mig själv. Jag tänkte att detta barn behöver ju inte skydda sig från mig, jag är ju inte ond”* (R6). Alla respondenter känner igen om barn blir rädda när någon plötsligt ropar med hög röst som ett tecken för att barnet blir utsatt för fysiskt våld i hemmet. Barnen är extra ängsliga och känner sig mycket otrygga, de drar sig undan både från andra barn och vuxna på daghemmet. Barnen har lättare att börja gråta och gråta över något som många kan anse som småsaker. Mardrömmar kan också förekomma mera hos barnen, påpekar en av respondenterna. Barnen kan också bli argare än vanligt och blir mera aggressiva.

De äldre barnen kan antyda att något är fel i hemmet antagligen via att barnet berättar till någon vuxen eller att barnet visar samma kännetecken som yngre barn. Missförhållanden i hemmet kan även komma fram spontant hos något barn. Om någon läser en bok och det påminner barnet om våldet kan barnet påpeka detta till någon vuxen på daghemmet, berättar respondenterna.

Respondenterna berättar om fysiska skador hos barnen som de har kunnat se i tidigare fall. Förutom de blåmärken och bulor barn kan få av sina olika äventyr kunde respondenten lägga märke till bulor och blåmärken på konstiga ställen på kroppen eller märkliga bortförklaringar från barnet själv eller barnets vårdnadshavare. Bortförklaringar som *”Nej det är nog okej. Han är ju bara klumpig av sig”*. En respondent berättade: *”När jag hörde det sattes mina varningsklockor på. Speciellt då föräldern inte sa vad som orsakade blåmärket.”* (R3)

Enligt respondenterna är det svårt att veta om de tecknen barn visar när de blir utsatta för våld i hemmet så kan de även visa samma tecken om någon närstående dör eller de har fått ett nytt syskon. En respondent påpekar att det kan lätt hända efter en kurs med temat barn från våldsamma hem så ser man de tecknen och antar att barnet blir utsatt för våld i hemmet. Dock är det viktigt att veta de tecknen barn visar för våldet så kan de även visa då något annat händer i barnets liv, säger en av respondenterna. Då kan personalen inom småbarnspedagogiken hjälpa barnet igenom det svåra som barnet går igenom. Det är också viktigt att få veta av vårdnadshavarna om något stort eller speciellt har hänt i barnets liv. Då kan personalen inom småbarnspedagogiken lättare veta hur de ska bemöta och hjälpa barnet igenom det svåra. Det tysta skriket på hjälp skulle fler av respondenterna och deras kollegor vilja ha mera kunskaper om. Finns det ändå något tecken som barn kan visa fastän det inte är lika synlig som de andra tecknen, till exempel ett utåtagerande beteende. Då skulle det vara intressant att höra från

verkliga händelser där barnet inte visat de synliga tecknen. Det skulle vara intressant och nödvändigt att lära sig om de osynliga tecknen anser respondenterna

4.2.3 Samarbetet inom arbetsgemenskapen

Det är viktigt att diskutera med kollegorna om ämnet barn som blir utsatt för fysiskt våld i hemmet anser alla av respondenterna. Att få prata av sig och diskutera hur man ska bemöta barnen och vårdnadshavarna blir ett bra stöd och det blir lättare att orka igenom situationen, säger en av respondenterna. Personalen inom småbarnspedagogik kan även behöva prata med någon professionell som en psykolog för att kunna ventilera till någon utomstående. För risken finns att det blir för mycket för alla inom personalen och känslorna kan komma fram då man är hemma. Med en professionell hjälp kan man få hjälp till exempel i hur man hanterar sina känslor, anser en av respondenterna Respondenten ångrar nu i efterhand att hen inte hade haft kontakt med en psykolog.

Alla respondenter har någon gång diskuterat barn som blir utsatta för våld i hemmet tillsammans med sina kollegor. Vid tidigare misstankar har diskussioner blivit flera och speciella möten har hållits för att diskutera kring vad de i personalen har sett eller hört för oroväckande. En respondent hade fått höra av en tidigare kollega om hens erfarenheter om barn från våldsamma hem. Det behövs diskuteras mera om speciellt till någon som inte har någon erfarenhet eller lite kunskaper om ämnet, anser den respondent som arbetat lite på ett år inom småbarnspedagogiken.

Ingen av respondenterna känner att de måste vara ensamma med att bemöta barnen. De har sina kollegor och föreståndaren. Dessutom har flera av respondenterna i tidigare fall ringt och rådfrågat Socialtjänsten när de har känt sig osäkra. Alla respondenter håller överens om att alla i sin arbetsgemenskap är beredda att bemöta barn från våldsamma hem. Alla är även medvetna om att det kommer att hända för dem förr eller senare. Dessutom är det viktigt att alla i personalen pratar med varandra, inte endast för att dela informationen och kunskaper men även vid misstankar för att fundera tillsammans hur de ska göra vid olika situationer framöver. Alla respondenter känner att deras arbetsgemenskap är så bra att de kan diskutera detta ämne med varandra. Då någon ur personalen lägger märke på ett tecken att ett barn blir utsatt för våld i hemmet så diskuteras detta tillsammans. ”*Viktigt att prata om så det inte blir tabu.*” (R2), säger en av respondenterna.

4.2.4 Användningen av beredskapsplanen

För de flesta respondenterna hör det till att de ska läsa igenom daghemmets beredskapsplan varje höst för att fräscha upp deras minne. Det kan vara föreståndaren eller arbetsgemenskapen som har bestämt att den ska läsas igenom. I respondenternas beredskapsplan finns det beskrivet på ett enkelt sätt hur respondenterna ska gå till väga vid olika situationer. Det kan vara till exempel då en våldsam eller berusad person kommer till daghemmet, ett barn inte blir hämtad och det finns även instruktioner för ut- och inryckning. En av respondenterna anser *”Det är bra den finns. Den fungerar som ett extra stöd.”* (R4) om beredskapsplanen. Respondenterna använder sig också av beredskapsplanen som stöd för att fräscha upp minnet hur de ska gå till väga vid framtida situationer.

Alla respondenter anser att de vet vad som finns i deras beredskapsplan men inte på detaljnivå exakt allt som står där. De har en övergripande bild av hur de ska göra vid olika situationer. Beredskapsplanen är inte tänkt att personalen inom småbarnspedagogik bör kunna utantill utan så länge de kan helheten och riktlinjerna, då kan de sedan använda sig av planen som stöd och referens. Dessutom finns det viktiga nummer i beredskapsplanen, allt från telefonnumret till Socialtjänsten till giftinformationscentralen, vilket personalen inte förväntas kunna utantill.

En av respondenterna visste inte inledningsvis var daghemmets beredskapsplan fanns. Då fanns beredskapsplanen inlåst i ett skåp i föreståndarens rum. Respondenten kände att hen inte kunde gå dit utan att föreståndaren befann sig där. När respondenten väl fick ta del av beredskapsplanen var det i mitten av oktober. Detta hade respondenten påpekat åt föreståndaren så nu finns beredskapsplanen lättillgängligt på respondentens avdelning. *”Det kändes dumt att vi behövde gå till föreståndarens rum för att få tag i planen. Tänk om det skulle ha varit bråttom och föreståndaren skulle ha varit borta.”* (R6)

5.Diskussion

I detta kapitel reflekterar jag kring resultatet och metoden. Jag diskuterar även syftet, forskningsfrågorna och den teoretiska bakgrunden, samt tidigare forskning. Dessutom lyfter jag fram hur resultatet kan utnyttjas och tillämpas inom småbarnspedagogiken. Till sist ger jag förslag på fortsatt forskning.

5.1 Resultatdiskussion

Syftet med denna studie var att få fram vilken beredskap lärare inom småbarnspedagogik uppfattar att de har för att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem. I resultatdiskussionen sammankopplas respondenternas uppfattning kring deras beredskap med tidigare forskning. Resultatet diskuteras utifrån teman som har identifierats i materialet. Jag kommer även relatera till mina forskningsfrågor. Mina forskningsfrågor är följande.

- 1.Hur uppfattar lärare inom småbarnspedagogik sin beredskap att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?
- 2.Hur uppfattar lärare inom småbarnspedagogik arbetsgemenskapets beredskap att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?
- 3.Vad anser lärare inom småbarnspedagogik behövs för att förbättra beredskapen att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?

5.1.1 Bemötandet till barnen

Känslan av trygghet är ytterst viktigt enligt samtliga respondenter. Daghemmet ska vara den tryggaste platsen för barnet då barnets hemförhållanden är dåliga och tryggheten saknas. En god trygghet på daghem är mycket viktigt att upprätta anser Röst Riben och Nordenhed (2021). Respondenterna berättar om betydelsen av att daghemmet alltid ska vara en trygg plats och fungera som en fristad för barnen. Strukturer och rutiner på daghemmet ska vara förutsägbara barnen. Inga plötsliga förändringar ska ske. Barnet ska veta vad som kommer att hända under dagen. Barn mår bra av att veta vad som komma skall. (Cajvert, 2022).

Att lyssna på barnen är en del i arbetet att bemöta barnen från våldsamma hem anser Nilsson Tapper (2021) även respondenterna delar denna åsikt. Genom att lyssna och se barnen skapas en förtroendefull relation mellan barnen och personalen på daghemmet. Att alltid lyssna på barnen och tro på deras berättelser är viktigt poängterar även respondenterna. Barn ljuger inte om våldet fastän berättelserna låter osannolikt, påpekar en av respondenterna. Ett barns berättelser om våld innehåller alltid ett korn av sanning, och därför bör berättelserna tas på allvar. Barn berättar ju om saker ur deras eget perspektiv, och detta kräver att personalen ska

kunna tolka barns berättelser. Att lyssna på magkänslan är också viktigt säger respondenterna. Finns det en oros känsla ska man ta den på fullaste allvar (Nilsson Tapper, 2021)

Enligt Dyregrov (2010) är det inte bara barnen som påverkas negativt av våldet. Personalen inom småbarnspedagogiken är i kontakt med barnen i princip varje dag och detta skapar starka band mellan personal och barn. Respondenterna i denna studie anser också att de påverkas när de ska bemöta barn från våldsamma hem. De berättar att de känner, eller högst troligt kommer att känna ilska, ledsamhet eller ovisshet vid bemötandet av barn från våldsamma hem. Respondenterna säger att det är viktigt att de inte visar känslor till barnet så att barnet får skuld känslor för att ha gjort respondenterna ledsen eller arg. Det är omöjligt att lämna jobbet på jobbet anser respondenterna då detta är något de lätt kan ta och grubbla över hemma. Då är det viktigt att prata med sina kollegor i sådana situationer eller någon psykolog anser respondenterna. Det är viktigt att kunna diskutera svåra ämnen inom arbetsgemenskapen men även kunna prata med någon utomstående, som en psykolog. (Dyregrov, 2010).

I lagen om småbarnspedagogik (2018/540) står det att alla som arbetar på daghem har anmälningsskyldighet. Personalen inom småbarnspedagogik har då skyldighet att anmäla vid misstanke om att ett barn blir utsatt för våld i hemmet. Hos alla respondenterna ska den som ser eller hör om våldet göra en anmälan till Socialtjänsten och att de sedan berättar till föreståndaren så hen är medveten om vad som händer. En av respondenterna upplever att det alltid är läraren inom småbarnspedagogik som anmäler oavsett om läraren har sett eller hört om våldet. Respondenten tycker att de andra inom arbetsgemenskapen inte vill anmäla och att skyldigheten att anmäla faller på läraren inom småbarnspedagogik. I forskningsfrågan tre vill jag få fram *"Vad anser lärare inom småbarnspedagogik behövs för att förbättra beredskapen att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?"*. Att anmälningsskyldigheten ligger bara hos en av respondenternas och inte hos någon annan ur hens arbetsgemenskap är fel. Det spelar mycket stor roll i vem som anmäler. Risken finns om den som anmäler inte vet exakt vad som har hänt eller vad barnet har sagt, så blir det fel. Personen kan förminska eller hitta på vad barnet har sagt. Det är viktigt att den som har hört eller sett våldet anmäler. (Markström & Münger, 2020). Förutom den rollen att anmäla finns det hos flera av respondenterna färdiga roller hur de ska bemöta barnen. Det barn som är utsatt för våld i hemmet kan ha det svårt vid vilan och vara ängslig. Situationen kräver då att den person som barnet känner sig mest trygg med även ska närvara på vilostunder, så ofta som möjligt. (Eriksson, Oranen, Solberg, & Vatnar, 2007). berättar att barnen kan vakna upp från en mardröm och vara mycket rädda eller gråta. Då är det bra om någon ur personalen som barnet känner sig trygg med är nära och kan komma och trösta barnet.

En av respondenterna ansåg att anmälningsskyldigheten hamnar bara på läraren inom småbarnspedagogik i respondentens kollegium. Personalen inom småbarnspedagogik har anmälningsskyldighet och detta borde föras fram så alla är medvetna om detta. Humphreys och Stanley (2006) anser att den som ser eller hör om våldet anmäler. Dessutom behöver det inte finnas några klara bevis utan det räcker med att en oroskänsla finns. Ansvaret att reda ut om barn blir utsatta för våld ligger inte hos personalen inom småbarnspedagogik, utan hos Socialtjänsten.

Fridh och Norman (2008) beskriver att de som bemöter barn från våldsamma hem kan känna sig osäkra hur de ska hantera situationen. Alla respondenterna håller med om vad Fridh och Norman (2008) anser. Respondenterna skulle vilja få mera kunskaper i vilka frågor de kan ställa till barnen och få flera exempel på öppna frågor att ställa för att undvika att ställa riktade frågor till barnen. Bra att veta konkret vilka frågor som kan ställas och vilka som inte ska ställas. Får barnen berätta allt till de som arbetar på daghem eller måste deras berättelser berättas främst till polis eller Socialtjänsten.

I Barnkonventionen artikel 29 (2023) står det ”*hjälpa barnet att utvecklas och lära barnet om mänskliga rättigheter*”. Det är nödvändigt att barn redan som små vet sina rättigheter. Alla av respondenterna tar upp barnkonventionen och barnens rättigheter i deras verksamhet. Barnkonvention tas upp olika från respondent till respondent. Några av respondenterna tar upp Barnkonventionen någon gång under ett år medan några andra av respondenterna tar upp diskussionen om barns rättigheter så ofta det behövs, som till exempel när barnen bråkar med varandra. Dessutom tar fler av respondenterna upp att vuxna får inte heller slåss eller vara elaka och att de måste säga förlåt om de har gjort något elakt. När respondenterna diskuterar svåra saker ställer de öppna frågor till barnen så de får berätta själva till exempel hur de känner sig. Med riktade frågor får de svar från barnen som inte stämmer överens om med verkligheten.

En god kontakt med vårdnadshavarna är ytterst viktigt och flera av respondenterna anser att de kan diskutera även svåra samtalsämnen med de flesta vårdnadshavarna. Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2022) lyfter även upp vikten av personalens och vårdnadshavarnas samarbete. Samarbetet ska bygg på gott förtroende, öppen kommunikation och ömsesidig respekt.

Förutom att respondenterna och deras kollegor behöver ha kunskaper om att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem, så behöver alla som arbetar med barn vet har de ska göra vid framtida situationer. Respondenterna anser att städare eller kökspersonal på daghem inte behöver ha lika grundliga kunskaper om att identifiera och bemöta barn från våldsamma

hem som pedagogerna. Får städare eller kökspersonal se eller höra något de tycker är märkligt bör de berätta till pedagogerna

5.1.2 Beredskapen

I forskningsfråga ett ville jag ta reda på ”*Hur uppfattar lärare inom småbarnspedagogik sin beredskap att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?*” Alla respondenter anser att de har goda kunskaper i ämnet och är intresserade av att utveckla sina kunskaper då det gäller identifiering och bemötande av barn från våldsamma hem. De har alla gått olika kurser som de sedan har diskuterat med sina kollegor. De har även skaffat sig sin kunskap från böcker, dokumentärer eller poddar. Respondenterna är överens om att de bästa lärdomarna för att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem kommer från tidigare erfarenheter. Ekbom och Landberg (2007) anser att personalen på daghemmet ska skaffa sig kunskaper hur barn påverkas av våldet och vilka tecken de kan uppvisa ifall de blir utsatta för våld i hemmet. Genom kunskaper och erfarenheter kan personalen inom småbarnspedagogik skapa sig en uppfattning hur barnets hemförhållande kan se ut och hur hemförhållanden kan påverka barnens uppförande eller behov. Alla respondenter känner sig redo att kunna bemöta och identifiera barn från våldsamma hem. De anser att de har bra med kunskaper och erfarenheter som grund, men de poängterar att man aldrig blir fullärd. Kunskaperna behöver repeteras och förnyas med jämna mellanrum. De känner även att de har stöd av sina kollegor, föreståndare, beredskapsplanen eller Socialtjänsten ifall de ställs inför en oviss situation i framtiden.

Respondenterna anser att alla som arbetar på daghem ska gå på de kurser som erbjuds om barn från våldsamma hem. Dessutom ska de inte bara gå på en kurs utan med jämna mellanrum ska alla ur personalen gå på kurserna som ordnas. En del av respondenterna anser att flera kurser ska vara tillgängliga för dem att kunna delta i. Delar av personalen kan vara tvungna att stå över ett kurstillfälle på grund av avståndet eller för stort antal intresserade. Personalen inom småbarnspedagogik ska skaffa sig kunskaper för att sträva efter ett bättre bemötande (Markström & Münger, 2020). Det är viktigt att ha beredskapsplanen och andra viktiga dokument tillgängliga till alla och att alla vet var de dokumenten finns när man snabbt vill få fram ett viktigt nummer eller veta hur man ska hantera en situation.

Respondenterna anser att de känner igen de flesta tecken som barn kan visa om de blir utsatta för våld i hemmet. De har kunskaper i vad barnen kan visa och flera har tidigare erfarenheter vad barnen visar. De olika tecknen som syns till av respondenterna, har varit personlighetsförändringar, ängsliga eller ett utåtagerande beteende (Markström & Münger, 2020). Flera av respondenterna vet eller har erfarenheter av att barnen kan visa våldet genom

lek, som ord och uttryck barnet får höra i hemmet (Röst Riben & Nordenhed, 2021). Respondenterna är medvetna om att barn kan även berätta spontant om våldet. Då vet de att detta behövs ta på allvar och inte struntas i. Då personalen inom småbarnspedagogik känner till flera olika tecken som barn kan visa ifall de blir så kan de lättare uppmärksamma dessa och kunna hjälpa barnen så snabbt som möjligt. Eriksson, Källström Cater och Näsman (2015) tar också fasta på barns uppförande kan ändra ifall något inte står rätt till i deras liv, barnen kan bli lugnare, aggressivare eller utveckla ett utåtagerande beteende.

Det störst problemet med att identifiera barn från våldsamma hem är de barn som inte visar att något är fel. De har osynliga tecken. Hur kan man se de barnen och hjälpa dem, funderar respondenter. Många kanske inte tänker på att barnen har ont i huvudet eller magen som ett tecken på våld. Enligt Fridh och Norman (2008) kan magont och huvudvärk vara ett tecken på att barnet blir utsatt för våld. Kanske de osynliga tecknen blir mer synliga om de skrivs upp eller om personalen inom småbarnspedagogik frågar barnen varför hen har ont.

Alla respondenterna har någon gång diskuterat med sina kollegor om barn från våldsamma hem. I forskningsfrågan två ville jag få veta ”*Hur uppfattar lärare inom småbarnspedagogik arbetsgemenskapens beredskap att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?*” Vid tidigare fall så har personalen inom småbarnspedagogik betydligt oftare diskuterat hur de ska bemöta barnet på bästa sätt möjligt. Den respondent som har arbetat kortast tid anser att det är viktigt att diskutera detta med dem som precis har börjat arbeta, speciellt där det redan finns en misstanke. Respondenterna anser att deras kollegor är beredda att bemöta barn från våldsamma hem. Kollegorna vet olika tecken barn kan visa och vet även hur de ska bemöta barnen så de känner sig trygga och sedda. Flera av respondenternas kollegor har gått kurser och har egna erfarenheter av att bemöta barn från våldsamma hem. Respondenterna känner även vid framtida fall så kan de diskutera och fundera tillsammans med sina kollegor.

Respondenterna känner sig fundersamma kring de tecknen barnen visar när de blir utsatta för våld i hemmet kan de även uppvisa samma tecken när något annat sker i deras liv och detta kan misstolkas. Det kan lätt hända när man ser olika tecken som tyder på att barnet blir utsatt för våld i hemmet så dras slutsatsen att barnet blir utsatt för våld fastän så inte är fallet. Dessutom kan förutfattade meningar eller fördomar finnas hos personalen tror respondenterna. Markström och Münger (2020) påpekar att det är viktigt att komma ihåg att våld i hemmet förekommer i alla olika typer av familjer oavsett ursprung eller social klass.

Vid alla arbetsplatser där respondenterna arbetar finns en beredskapsplan. I de olika beredskapsplanerna finns viktig information hur respondenterna och deras kollegor ska agera vid olika händelser. I beredskapsplanerna finns även viktiga nummer som respondenterna och

kollegorna lätt kan hitta. Beredningsplanerna ska läsas igenom varje höst för respondenterna och vara lättillgängliga när de vill läsa den när de funderar över någonting.

5.2 Metoddiskussion

Jag valde kvalitativ metod med intervju som metod för datainsamling. Med enkäter är det lätt hänt att respondenterna inte skriver ut så noggrant som jag hade önskat eller att missförstånd uppstår. Under intervjuerna kunde jag ställa följdfrågor som jag kunde komma på i stunden och få mera information som jag kunde använda mig av i avhandlingen. Dessutom kunde respondenterna fråga av mig om de inte förstod mina intervjufrågor. Detta tror jag flera inte skulle ha gjort om jag bara skickat ut enkäter. (Denscombe, 2016). Som ansats i min avhandling använde jag mig av hermeneutik. Hermeneutiken innebär tolkningen av fenomenet och i detta fall tolkningen av beredskapen hos lärare inom småbarnspedagogik att bemöta och identifiera barn från våldsamma hem. (Ödman, 2017).

Det jag märkte då jag skulle skriva om detta ämne var att det var svårt att få respondenter men jag hade fått forskningstillstånd i flera kommuner. Jag hade bestämt mig för att intervjua sex personer, men det tog länge att få ihop så många att intervjua. Jag misstänkte eventuellt att flera som inte har haft erfarenheter av barn från fysiskt våldsamma hem inte ville delta. Flera av respondenterna som jag intervjuade berättade att de inte visste om de hade haft erfarenheter av fysiskt våld. Det behövdes inga erfarenheter av fysiskt våld, bara att de ville berätta hur beredda de känner sig att bemöta och identifiera barn från fysiskt våldsamma hem. Där borde jag ha varit tydligare när jag skickade ut informationen om mitt tema i avhandlingen.

Intervjuerna har jag spelat in och sedan lyssnat igenom flera gånger medan jag har transkriberat dem. Då jag hade transkriberat första gången lyssnade jag igenom ännu en gång och läste samtidigt igenom transkriberingen för att se så jag inte missade viktiga detaljer. Tack vare att jag gjorde på detta sätt jag gjorde så fick jag fram flera olika citat jag har använt mig av i denna avhandling. (Ahrne & Svensson, 2011).

I avhandlingen har jag använt mig av tematisk analys. Tematisk analys passar sig till min avhandling för att jag har velat hitta teman i det insamlade datamaterialet. Med tematisk analys använder jag mig av nyckelord och begrepp som är intressanta för avhandlingen. (Denscombe, 2016). Det var svårt till en början att hitta de olika teman jag nu har använt men när jag delade upp vad respondenterna hade berättat och jag tog fasta på ord eller uttryck så hittade jag sedan de olika teman.

Denna studie har jag försökt få så trovärdig och tillförlitlig som möjligt. Då jag har spelat in intervjuerna har jag kunnat lyssna om flera gånger för att inte missa viktig information.

Ljudfilerna från intervjun raderas när avhandlingen är inlämnad och godkänd. Under hela processen med respondenterna har jag hållit deras identitet hemligt. Jag har inte nämnt namn, kön eller vilken kommun de arbetar i. Innan jag intervjuade dem berättade jag även att deras identitet hålls anonym under hela processen och också efteråt när avhandlingen är inlämnad och godkänd. (Eldén, 2020). Jag hade även en person som var intresserad av att delta och vi hade bestämt datum när intervjun skulle ske. Dock blev denna person sjukskriven så hen valde att inte delta. (TENK, 2019).

5.3 Fortsatt forskning

I min avhandling har jag fokuserat på fysiskt våld. Medan jag har läst litteraturen till avhandling märkte jag att de tecken barn visar när de blir utsatt för fysiskt våld visar de även när de blir utsatt för psykiskt våld. Som hot att inte berätta eller om barnet gör fel kommer de få utstå sparkar eller slag. Det skulle vara intressant att kunna forska i likheter och skillnader i hur barn påverkas av olika former av våld och hur det kan påverka verksamheten inom småbarnspedagogiken. Sexuellt våld på barn stod det mycket lite om i den litteratur jag läst. Beror det på att det finns för lite kunskaper i hur man ska bemöta barn som blivit utsatt för sexuellt våld? Blir barnen påverkade liknande när de blir utsatta för psykiskt, fysiskt och sexuellt? Hur påverkar detta deras liv inom småbarnspedagogiken?

Det skulle vara intressant att forska i hur barn upplevde daghemspersonalens bemötande. Man skulle intervjua nu vuxna som har upplevt fysiskt våld i hemmet när de var små. Hur upplevde bemötandet på daghemmet. Visste personalen på daghemmet om att de blev utsatt för fysiskt våld? Visade barn något tecken till personalen eller berättade de rakt ut till dem att de blev utsatta för våld. Önskade de att personalen skulle ha gjort annorlunda. Dessutom skulle det även vara intressant att veta hur det gick med barnen efter att anmälan gjordes. Fick barnen den hjälp de behövde eller slutade med att ingenting hände. Då kan man även forska i hur det har ändrats inom småbarnspedagogiken. Hur såg man på våld i hemmet för femtio, trettio eller bara fem år sedan. Vad har ändrats inom småbarnspedagogiken och vad behöver ändras till framtiden?

6. Litteratur:

- Ahrne, G. & Svensson, P. (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. (1 uppl.) Liber AB.
- Andersson, S. (2014). *Om positivism och hermeneutik*. (1 uppl.) Studentlitteratur AB.
- Barnskyddslagen* (Finlex,2007/417). Finlex
<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2007/20070417> Hämtad: 7.1 2023
- Bell, J. (2016). *Introduktion till forskningsmetodik*. (5 uppl.). Studentlitteratur AB.
- Beredskapsärenden inom undervisnings- och kulturministeriets verksamhetsområde. (2023). Undervisning- och kulturministeriet. <https://okm.fi/sv/beredskapsarenden> Hämtad: 30.3 2023
- Braun, V., & Clarke, V. (2022). *Thematic analysis*. Sage Publications inc.
- Brinkmann, S. & Kvale, S. (2018). *Doing Interviews*. (2 uppl.). SAGE Publications Ltd.
<https://dx.doi.org/10.4135/9781529716665>
- Broberg, A., Risholm Mothander, P., Granqvist, P. & Ivarsson, T. (2008). *Anknytning i praktiken. Tillämpningar av anknytningsteorin*. Natur och kultur Läromedel.
- Cajvert, L. (2022). *Att möta människor i trauma*. (2 uppl.). Studentlitteratur AB.
- Dalen, M. (2007). *Intervju som metod*. (1 uppl.). Gleerups Utbildning AB.
- Davies, M. (2013). *The Blackwell Companion to Social Work*. (4 uppl.). Wiley-Blackwell a John Wiley & Sons, Ltd.
- Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken. För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaper*. (3 uppl.). Studentlitteratur AB.
- Dey, I. & Wasoff, F. (2017). *Family Policy*. (1 uppl.). Routledge, London och New York.
<https://doi-org.ezproxy.vasa.abo.fi/10.4324/9780203063637>
- Dyregrov, A. (2010) *Barn och trauma*. (2 uppl.). Studentlitteratur AB.
- Ekbom, I & Landberg, Å. (2007). Fokuserade terapigrupper för förskolebarn. Eriksson (Red.) *Barn som upplever våld*. Nordisk forskning och praktik. (första upplagan, s. 116–139). Gothia förlag.

- Eldén, S. (2020). *Forskningsetik. Vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Studentlitteratur AB.
- Eriksson, M., Oranen, M., Solberg, A. & Vatnar, S. K. (2007). Nordiska perspektiv på barn som upplever våld i sin familj. Eriksson (Red.), *Barn som upplever våld*. Nordisk forskning och praktik. (första upplagan, s. 5–24). Gothia förlag.
- Eriksson, M., Källström Cater, Å. & Näsman, E. (2015) Perspektiv på barns röster om våld. Eriksson (Red.) *Barns röster om våld. Att lyssna, tolka och förstå*. (Andra upplagan, s. 7–26) Gleerups utbildning AB.
- Fejes, A. & Thornberg, R. (2019). *Handbok i kvalitativ analys*. (3 uppl.). Liber AB.
- Fridh, B & Norman, G. (2008). *Att utreda när barn far illa. En handbok om barnavårdsutredningar i socialtjänsten*. Gothia förlag.
- Gustafsson, L.H. (2004). *Se barnet, se dig själv! Om sårbarhet och styrka hos barn och ungdomar*. Norstedts Förlag.
- Hallin, A & Helin, J. (2018). *Intervjuer*. (1 uppl.) Studentlitteratur AB.
- Hartman, J. (1998). *Vetenskapligt tänkande. Från kunskapsteori till metodteori*. Studentlitteratur.
- Hjerm, M & Lindgren, S. (2010). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. (1 uppl.) Gleerups Utbildning AB.
- Humphreys, C. & Stanley, N. (2006). *Domestic violence and child protection*. Jessica Kingsley Publishers
- Jackson, N. A. (2007). *Encyclopedia of domestic violence*. Routledge. <https://doi-org.ezproxy.vasa.abo.fi/10.4324/9780203942215>
- Jerlang, E. (2008). *Utvecklingspsykologiska teorier*. (5 uppl.) Hans Reitzels forlag.
- Jørgensen, M & Schreiner, P. (2001). *Fighter-relationen. Barns kamp med vuxna*. (4 uppl.). Ninac förlag.
- Karlsson, K. (2012). *Anknytning. Om att tolka samspelet mellan föräldrar och små barn*. 2 uppl.) Gothia Förlag

Kimber, B. (2006). *Att främja barns och ungdomars utveckling av social och emotionell kompetens. Teori och praktik för pedagoger.* (1 uppl.) Gleerups Utbildning AB.

Kinge, E. (2015). *Empati. Närvaro eller metod?* (1 uppl.) Studentlitteratur AB.

Klingberg, G. & Hallberg, U. (2021). *Kvalitativa metoder helt enkelt.* (1 uppl.) Studentlitteratur AB.

Kvale, S & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun.* (2 uppl.) Studentlitteratur AB.

Lag om småbarnspedagogiken (Finlex, 2018/540). Finlex

<https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2018/20180540> Hämtad: 7.1 2023

Markström, A-M. & Münger, A-C. (2020). *Lyssna, reagera och agera: förskolans, skolans och fritidshemmets möte med barn och elever som upplever våld i nära relationer.* (1 uppl.) Studentlitteratur AB.

Meyer, S. (2017). *Defining Child Abuse and Domestic Violence.* Gale, Cengage learning

Nilsson Tapper, M. (2021). *Professionella samtal med barn. Förhållningsätt, metoder och övningar.* (1 uppl.) Studentlitteratur AB.

Röst Riben, A. & Nordenhed, C. (2021). *Kris och potentiellt trauma. Förstå och stötta utsatta barn i förskolan.* (1 uppl.) Gothia Kompetens AB.

Styhre, A. (2013). *How to write academic texts. A practical guide.* Studentlitteratur AB.

Tamm, M. (2003). *Barn och rädsla.* Studentlitteratur.

TENK. (2019). *Etiska principer för humanforskning och etikprovning inom humanvetenskaperna i Finland: Forskningsetiska delegationens anvisningar 2019.* https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Etikprovning_inom_humanvetenskaperna_2020.pdf. Hämtad: 13.12 2022

Topor, A. & Borg, M. (2008). *Relationer som hjälper.* (1 uppl.) Studentlitteratur AB.

Unicef Sverige (2023). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter.* <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten> Hämtad: 2.2 2023

Utbildningsstyrelsen. (2022). *Grunderna för planen för småbarnspedagogik*. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Grunderna_for_planen_for_smabarnspedagogik_2022_0.pdf Hämtad: 10.12 2022

Vikström, B. (2005). *Den skapande läsaren. Hermeneutik och tolkningskompetens*. Studentlitteratur.

Wennerberg, T. (2010). *Vi är våra relationer. Om anknytning, trauma och dissociation*. Natur och kultur.

Ödman, P-J. (2017). *Tolkning, förståelse, vetande. Hermeneutik i teori och praktik*. (3 uppl.) Studentlitteratur AB.

Överlien, C. (2012). *Våld i hemmet. Barns strategier*. (1 uppl.) Gleerups Utbildning AB.

Øvreide, H. (2010). *Samtal med barn*. (3 uppl.) Studentlitteratur AB.

Bilaga: Intervjuguide

1. Vilken utbildning har du?

2. Hur länge har du arbetat inom småbarnspedagogiken?

3. Hur länge har du arbetat vid nuvarande arbetsplats?

4. Har du i ditt arbete kommit i kontakt med barn som blivit utsatta för våld i hemmet?

Hur uppfattar lärare inom småbarnspedagogik sin egen beredskap att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?

5. Hur tänker du kring att bemöta barn som du vet eller misstänker utsatts för våld hemma? Vad anser du är din viktigaste uppgift i en sådan situation?

6. På vilket sätt barn kan visa om de blir utsatta för våld i hemmet? Var har du fått dina kunskaper om detta? Finns det kurser/fortbildningar om detta ämne?

7. Vilka känslor kan uppstå hos dig själv vid bemötande av barn från våldsamma hem? På vilket sätt tror du bemötandet kan påverkas av känslorna?

8. På vilket sätt skulle du arbeta för att öppna upp diskussioner om svåra saker med barnen?

9. Hur tar du upp barnkonventionen tillsammans med barnen?

10. Hur bra upplever du att du är förberedd att bemöta barn från våldsamma hem?

Hur uppfattar lärare inom småbarnspedagogik sin arbetsgemenskaps beredskap att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?

10. Diskuteras barn från våldsamma hem i kollegiet?

11. Hurudan beredskap finns det i arbetsgemenskapen att kunna se om ett barn blir utsatt för våld i hemmet? Upplever du att det finns behov för mer kunskaper?

12. Vad har man gjort för att förbereda personalen att bemöta barn från våldsamma hem? Anser du att det finns mer som borde göras?

13. Finns det färdiga uppgifter inom personalen vem som gör vad? Vilken roll har du?

14. Har daghemmet en beredskapsplan?

15. Hur bra känner du till den? Kan du berätta lite er om den?

16. Vem behöver kunskaper om att veta hur man ska bemöta och identifiera barn från våldsamma hem? (pedagoger, vårdnadshavare, föreståndare, kökspersonal, städare mm.)

Vad anser lärare inom småbarnspedagogik behövs för att förbättra beredskapen att identifiera och bemöta barn från våldsamma hem?

17. Ser du utvecklingsbehov i ditt eget kunnande om att bemöta barn från våldsamma hem? I så fall vilket behov?

18.Ser du utvecklingsbehov i arbetsgemenskapets kunnande om att bemöta barn från våldsamma hem?